

RAPORT

POLACY WOBEC ODEJŚCIA OD WĘGLA

Green
Poland Tech

www.greenpoland.tech

RAPORT

POLACY WOBEC ODEJŚCIA OD WĘGLA

Konsultacja merytoryczna: dr Adrianna Czarnecka

Spis treści

01 Słowo wstępu

---

02 Wprowadzenie

---

03 Wyniki badań

---

04 Najważniejsze wnioski

---

05 Podsumowanie

Green
Poland Tech

Szanowni Państwo,

w dobie dynamicznych zmian środowiskowych i technologicznych, coraz częściej stajemy przed wyzwaniami dotyczącymi zarówno naszego codziennego życia, jak i przyszłości naszej planety. Właśnie takie wyzwania rzuca nam współczesna debata na temat energetyki i ochrony środowiska – tematyka, która nieustannie wzbudza emocje i dyskusje. Ostatnie badania w Polsce ukazują złożoność tej problematyki, uwypuklając różnorodność opinii społecznych oraz wyzwania, przed którymi stoimy w kontekście transformacji energetycznej.

Nasz najnowszy raport rzuca światło na te kwestie, analizując poglądy Polaków dotyczące odchodzenia od węgla i gazu w produkcji energii, świadomość programów ekologicznych takich jak „Fit for 55”, oraz percepcję przyczyn zanieczyszczenia środowiska. Wyniki badań wskazują na znaczące różnice w opinii publicznej, podkreślając rolę edukacji oraz potrzebę głębszego zrozumienia wpływu wyborów energetycznych na środowisko.

Szczególnie istotne jest tu zwrócenie uwagi na fakt, że wykształcenie i wielkość miejscowości zamieszkania znacząco wpływają na postawy wobec energetyki i ochrony środowiska. Dodatkowo, nasze badania ukazują, że płeć również odgrywa istotną rolę w kształtowaniu opinii na te tematy, zwłaszcza w kontekście zdecydowania oraz postaw związanych z użytkowaniem samochodów.

Niniejszy raport nie tylko podkreśla różnorodność społecznych postaw wobec zmian w energetyce, ale również rzuca światło na fakt, że większa świadomość ekologiczna może przyczynić się do bardziej zdecydowanych działań na rzecz ochrony środowiska. Jesteśmy przekonani, że nasze wnioski przyczynią się do dalszej, owocnej dyskusji na temat przyszłości energetyki i ochrony środowiska w Polsce i na świecie.

Mamy nadzieję, że niniejszy raport będzie stanowił istotny wkład w debatę dotyczącą roli energetyki i ochrony środowiska w naszym życiu, a także pomoże kształtować przyszłe strategie i decyzje w tych kluczowych dla nas wszystkich dziedzinach.

Z wyrazami szacunku
Eryk Malepszak
Prezes Zarządu

Wprowadzenie

W ciągu ostatnich kilku dekad kwestie związane z energetyką stały się jednymi z najbardziej palących problemów globalnych. W tym dynamicznym kontekście nasza cywilizacja napotyka na wyjątkowe wyzwania związane z koniecznością przekształcenia tradycyjnych źródeł energii, takich jak węgiel i gaz, na rzecz bardziej zrównoważonych i przyjaznych dla środowiska alternatyw. Zmiana ta, choć konieczna, wiąże się z licznymi wyzwaniami technologicznymi, ekonomicznymi, a przede wszystkim społecznymi. Jednym z najważniejszych aspektów tej transformacji jest ocena i zrozumienie opinii publicznej, która w dużej mierze wpływa na kształtowanie polityki energetycznej. W niniejszym raporcie przedstawimy wyniki badań społecznych dotyczących oceny przez opinię publiczną odejścia od węgla i gazu jako głównych źródeł energii.

Przejęcie od tradycyjnych źródeł energii, takich jak węgiel i gaz, ku bardziej zrównoważonym i ekologicznym alternatywom, to proces nie tylko technologiczny, ale również społeczny i polityczny. Do najważniejszych wyzwań związanych z transformacją energetyczną należą:

Koszty przejścia na atom lub czystą energię: Jednym z głównych wyzwań jest koszt przejścia na bardziej ekologiczne źródła energii. Inwestycje w elektrownie

jądrowe lub odnawialne źródła energii, takie jak elektrownie wiatrowe czy słoneczne, wymagają znacznych kapitałów. Wiele państw, w tym Polska, boryka się z trudnościami finansowymi związanymi z modernizacją swojej infrastruktury energetycznej.

Ryzyko utraty miejsc pracy: W miastach i regionach silnie związanych z wydobywaniem węgla czy produkcją gazu, przejście na czystsze źródła energii wiąże się z ryzykiem utraty miejsc pracy. Zamykanie kopalń czy zakładów przemysłowych może wpłynąć negatywnie na społeczności lokalne, co stawia przed rządem i przedsiębiorstwami trudne wyzwania związane z przekwalifikowaniem pracowników i stworzeniem nowych miejsc pracy.

Bezpieczeństwo energetyczne: Przejście na nowe źródła energii, takie jak energia atomowa, może wiązać się z obawami dotyczącymi bezpieczeństwa energetycznego. Awaryjne elektrownie jądrowe czy problemy z dostępem do surowców niezbędnych do produkcji energii odnawialnej mogą wpłynąć na stabilność dostaw energii.

Wpływ na ceny energii: Przejście na bardziej ekologiczne źródła energii może wpłynąć na ceny

Wprowadzenie

energii dla konsumentów. Wprowadzenie nowych technologii i infrastruktury często wiąże się z kosztami, które mogą być przenoszone na klientów.

Oprócz wymienionych wyzwań technicznych i ekonomicznych, istnieją także istotne aspekty społeczne związane z przekonaniem opinii publicznej do konieczności odejścia od węgla i gazu. Do najważniejszych z nich należą:

Zmiana nawyków konsumenckich: Konsumentom często przywiązani są do tradycyjnych źródeł energii, które są tańsze i bardziej dostępne. Przejście na nowe technologie i produkty może wymagać zmiany nawyków i przyjęcia nowych rozwiązań. Wyzwanie polega na przekonaniu społeczeństwa, że długoterminowe korzyści ekologiczne i ekonomiczne wynikające z korzystania z zielonej energii przewyższają krótkoterminowe koszty i niewygodę.

Presja przemysłu i interesów ekonomicznych: Przemysł wydobywczy i energetyczny ma często duży wpływ na decyzje polityczne. Interesy ekonomiczne mogą hamować proces transformacji energetycznej, zwłaszcza jeśli zagrażają istniejącym strukturom rynkowym i zyskom. Konieczne jest znalezienie sposobów na zrównoważenie tych interesów

z długoterminowymi celami zrównoważonego rozwoju.

Opór społeczny i polityczny: W niektórych społeczeństwach istnieje silny opór wobec zmian w sektorze energetycznym. Różne grupy interesów, w tym lobbystyczne, mogą stawiać opór przeciwny zmianom w energetyce. Jest to wyzwanie zarówno dla polityków, jak i dla przedsiębiorstw, które muszą znaleźć sposób na przekonanie różnych grup społecznych do konieczności transformacji energetycznej.

Rozumienie tych wyzwań i zdolność do przekonania społeczeństwa do konieczności odejścia od węgla i gazu jako głównych źródeł energii jest kluczowe dla osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju i walki ze zmianami klimatycznymi. W naszym raporcie przedstawiamy wyniki badań społecznych, które pomagają zrozumieć obecne przekonania i postawy społeczeństwa w kontekście transformacji energetycznej. Analizujemy również, w jaki sposób te przekonania mogą wpłynąć na politykę energetyczną i jakie strategie mogą być skuteczne w edukowaniu i przekonywaniu opinii publicznej do niezbędnych zmian.

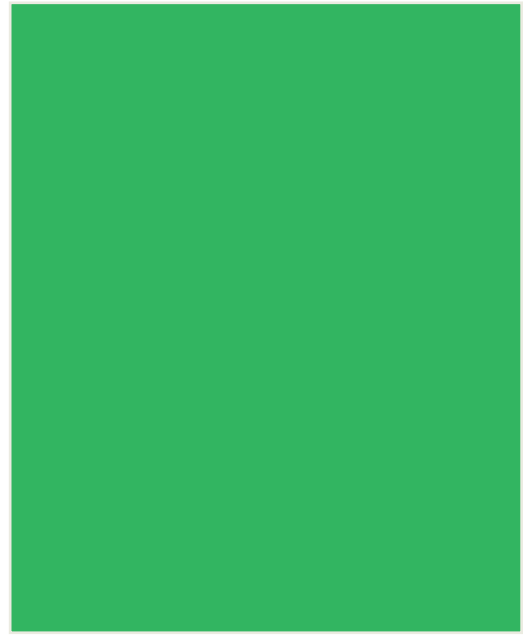
Podkreślamy znaczenie angażowania społeczeństwa

Wprowadzenie

w dialog na temat przyszłości energetyki, a także konieczność tworzenia polityk, które są zrównoważone, sprawiedliwe i uwzględniają potrzeby różnych grup społecznych. Ten raport ma na celu nie tylko podniesienie świadomości o wyzwaniach związanych z transformacją energetyczną, ale także zachęcenie do szerszej dyskusji i współpracy między różnymi sektorami społeczeństwa, aby wspólnie stawić czoła wyzwaniom związanym z ochroną naszej planety.

Wyniki badań

Metodologia

Badanie przedstawione w raporcie zostało przeprowadzone przy użyciu panelu Ariadna i obejmowało ogólnopolską próbę 1093 osób, z których każda udzieliła odpowiedzi na pytania badawcze. Metodologia badania uwzględniała reprezentatywny dobór kwot w oparciu o płeć, wiek oraz wielkość miejscowości zamieszkania, co pozwoliło na odzwierciedlenie struktury demograficznej populacji Polaków w wieku 18 lat i więcej. Badanie przeprowadzono w dniach 30 czerwca - 3 lipca 2023 roku, korzystając z metody CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing), która pozwala respondentom na samodzielne udzielanie odpowiedzi za pomocą komputerów i urządzeń mobilnych, bez bezpośredniego wsparcia ankietera.

Wykres 1. Czy popierasz całkowite odejście od węgla i gazu w wytwarzaniu energii?

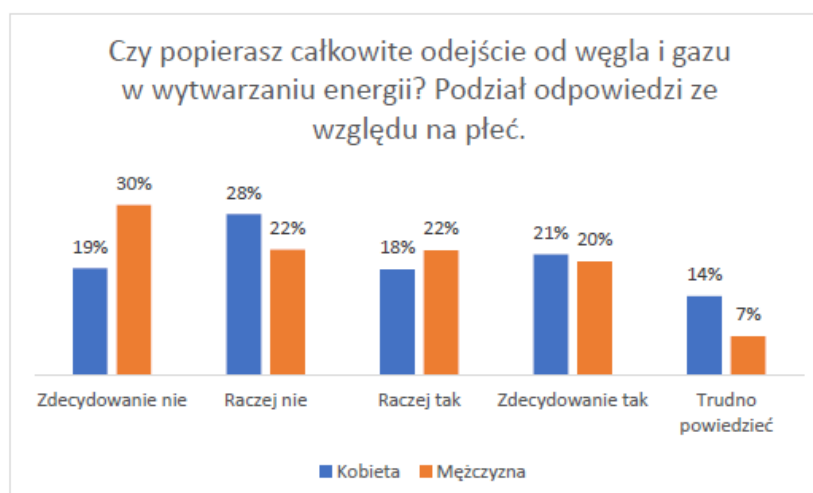

Wykres 1 przedstawia opinie respondentów dotyczące całkowitego odejścia od węgla i gazu w wytwarzaniu energii. Z danych wynika, że społeczeństwo jest podzielone w tej kwestii, z lekką przewagą osób przeciwnych. Prawie połowa respondentów, czyli 49% (24% “zdecydowanie nie” i 25% “raczej nie”), wyraziła opinię przeciwną odchodzeniu od węgla i gazu. Z drugiej strony, 40% respondentów wyraziło poparcie dla takiego przejścia (20% “raczej tak” i 20% “zdecydowanie tak”). Pozostałe 10% respondentów nie było w stanie zdecydować, co wskazuje na niepewność lub brak wystarczającej wiedzy na temat tematu.

Analiza wykresu wskazuje na głębokie podziały w społeczeństwie odnośnie przyszłości energetycznej kraju. Takie rozbieżne poglądy mogą wynikać z różnych czynników, takich jak obawy związane z kosztami transformacji energetycznej, możliwym wzrostem cen energii, ryzykiem utraty miejsc pracy w sektorach związanych z wydobywaniem węgla i produkcją gazu, a także kwestiami bezpieczeństwa energetycznego.

Interesującym aspektem jest równy podział procentowy pomiędzy tymi, którzy “raczej tak” i “zdecydowanie tak” popierają odejście od węgla i gazu, co sugeruje, że zwolennicy transformacji są niemal równie zdecydowani w swoich przekonaniach, co jej przeciwnicy. Warto również zauważyć, że brak zdecydowania u 10% respondentów może stanowić potencjalną grupę do przekonania przez kampanie informacyjne i edukacyjne na temat zalet zrównoważonego rozwoju i odnawialnych źródeł energii.

Wykres 2. Czy popierasz całkowite odejście od węgla i gazu w wytwarzaniu energii? Podział odpowiedzi ze względu na płeć.

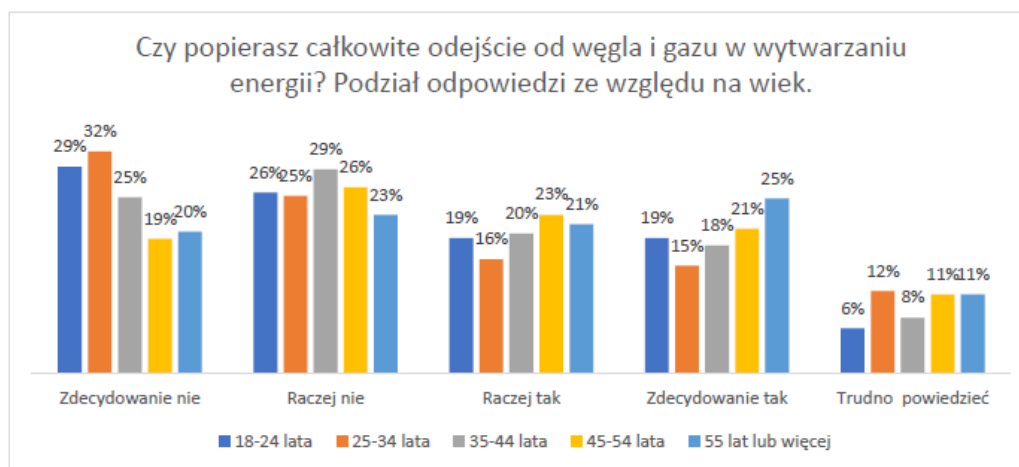
Wykres 2 dostarcza szczegółowej analizy odpowiedzi na pytanie o poparcie dla całkowitego odejścia od węgla i gazu w wytwarzaniu energii, rozdzielonej ze względu na płeć. Na podstawie przedstawionych danych można zauważyć istotne różnice w postawach między kobietami a mężczyznami.

Wśród mężczyzn największy odsetek respondentów wyraził negatywne stanowisko: 30% “zdecydowanie nie” popiera odejścia od węgla i gazu oraz 28% “raczej nie”. Z kolei u kobiet te proporcje są niższe i wynoszą odpowiednio 19% dla “zdecydowanie nie” i 22% dla “raczej nie”. Zdecydowane “tak” jest niemal identyczne dla obu płci, z 21% u mężczyzn i 20% u kobiet.

Najbardziej znaczącą różnicę widać w kategorii “trudno powiedzieć”, gdzie 14% mężczyzn i aż 28% kobiet nie wyraziło zdecydowanej opinii, co sugeruje, że kobiety są dwa razy częściej niezdecydowane w tej kwestii niż mężczyźni. Ta różnica może odzwierciedlać większą niepewność lub potrzebę dodatkowych informacji wśród kobiet przed podjęciem stanowiska w temacie transformacji energetycznej.

Powyższe dane mogą wskazywać na różnice w poziomie świadomości lub percepcji ryzyka i korzyści związanych z energetyką między płciami. Może to również świadczyć o różnym podejściu do zmian środowiskowych oraz różnych priorytetów w kontekście polityki energetycznej. W kontekście tych wyników, działania edukacyjne i informacyjne mogłyby być kierowane w sposób bardziej spersonalizowany, aby zająć się tymi różnicami w percepcji i zwiększyć świadomość konieczności transformacji energetycznej.

Wykres 3. Czy według Ciebie długotrwałe korzystanie przez dzieci i młodzież ze smartfonów jest szkodliwe?

Wykres 3 ilustruje podział odpowiedzi na pytanie o poparcie dla całkowitego odejścia od węgla i gazu w wytwarzaniu energii w zależności od wieku respondentów. Analizując dane, można zaobserwować interesujący trend: starsze grupy wiekowe wykazują większe poparcie dla transformacji energetycznej niż młodsze.

W grupie wiekowej 18-24 lata, 29% respondentów “zdecydowanie nie” popiera odejścia od węgla i gazu, a kolejne 25% “raczej nie”. Te proporcje zmniejszają się w starszych grupach wiekowych. Dla grupy 25-34 lata, “zdecydowanie nie” to 26%, a “raczej nie” to 29%. W grupie 35-44 lata, te wartości dalej maleją do 23% dla “zdecydowanie nie” i 26% dla “raczej nie”. Grupa 45-54 lata pokazuje podobne wskaźniki, z 19% dla “zdecydowanie nie” i 23% dla “raczej nie”. Natomiast w najstarszej grupie, 55 lat lub więcej, tylko 12% “zdecydowanie nie” i 25% “raczej nie” są przeciwni.

Co interesujące, wśród najstarszych respondentów, “zdecydowanie tak” ma stosunkowo wysoki wskaźnik 21%, co jest porównywalne z najmłodszą grupą (18%), ale “trudno powiedzieć” jest znacznie niższe, tylko 11% w porównaniu do 32% wśród najmłodszych. To może sugerować, że starsi respondenci mają wyraźniejsze i bardziej ugruntowane opinie na temat transformacji energetycznej, podczas gdy młodszy respondenci są bardziej niezdecydowani.

lub potrzebują więcej informacji, aby wyrobić sobie opinie na ten temat.

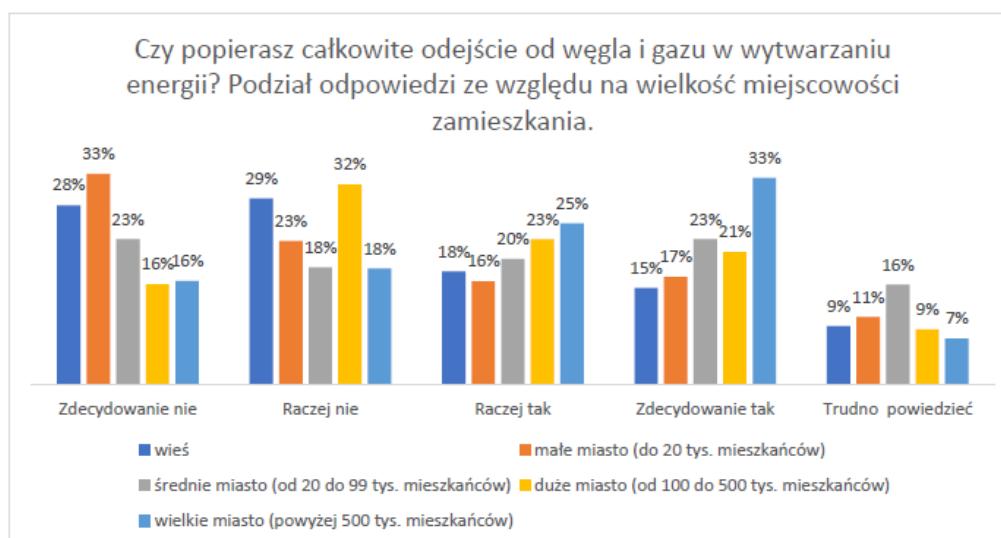
Wnioski wskazują, że wiek jest znaczącym czynnikiem różnicującym w percepcji całkowitego odejścia od węgla i gazu. Może to odzwierciedlać różne perspektywy wynikające z odmiennych doświadczeń życiowych, poziomu edukacji na temat środowiska, a także różnych priorytetów między pokoleniami. Młodsze pokolenia, które dorastały w czasach większej świadomości klimatycznej, mogą wydawać się mniej przychylnie całkowitemu odejściu od węgla i gazu, co jest nieoczekiwane i wymaga dalszej analizy. Możliwe, że młodzi ludzie są bardziej świadomi krótkoterminowych wyzwań ekonomicznych i społecznych związanych z transformacją energetyczną, takich jak koszt energii i utrata miejsc pracy, które mogą ich bezpośrednio dotyczyć.

Z drugiej strony, starsi respondenci mogą popierać przejście na czystą energię z powodu długoterminowych obaw o środowisko naturalne i przyszłość kolejnych pokoleń, a także mogą mieć większą zdolność do ponoszenia potencjalnych krótkoterminowych kosztów związanych z transformacją energetyczną.

Odpowiedzi w kategorii “trudno powiedzieć” wskazują na pewną niepewność lub brak wystarczającej wiedzy na temat transformacji energetycznej we wszystkich grupach wiekowych, choć jest to bardziej widoczne wśród młodszych respondentów. To może wskazywać na potrzebę intensywniejszej edukacji i komunikacji, szczególnie skierowanej do młodych ludzi, która mogłaby pomóc im lepiej zrozumieć konsekwencje i korzyści związane z transformacją energetyczną.

Podsumowując, dane te mogą być kluczowe dla twórców polityki i aktywistów środowiskowych w celu dostosowania strategii komunikacji i edukacji, aby lepiej zaangażować różne grupy wiekowe w procesie transformacji energetycznej.

Wykres 4. Czy popierasz całkowite odejście od węgla i gazu w wytwarzaniu energii? Podział odpowiedzi ze względu na wielkość miejscowości zamieszkania.

Wykres 4 przedstawia podział odpowiedzi na pytanie o całkowite odejście od węgla i gazu w wytwarzaniu energii, ze względu na wielkość miejscowości zamieszkania respondentów. Z danych wynika, że istnieje korelacja między wielkością miejscowości a postawami wobec tej transformacji energetycznej.

Respondenci ze wsi, które często są bardziej zależne od tradycyjnych źródeł energii, wykazują największy opór: 33% “zdecydowanie nie” i 23% “raczej nie” są przeciwni odchodzeniu od węgla i gazu. W mniejszych miastach

(do 20 tys. mieszkańców) sytuacja jest podobna z 29% “zdecydowanie nie” i 23% “raczej nie”.

W miarę wzrostu wielkości miasta, opór maleje. W średnich miastach (20 do 99 tys. mieszkańców), “zdecydowanie nie” wynosi 23%, a “raczej nie” – 18%. W dużych miastach (od 100 do 500 tys. mieszkańców), te wartości dalej spadają do 18% dla “zdecydowanie nie” i 18% dla “raczej nie”. Natomiast w największych miastach (powyżej 500 tys. mieszkańców), tylko 16% “zdecydowanie nie” i 16% “raczej nie” są przeciwni przejściu na inne źródła energii.

Wśród mieszkańców dużych miast, odpowiedzi “zdecydowanie tak” osiągają najwyższy procent, wynoszący 33%, co jest znacząco wyższe w porównaniu do wsi (23%). Wyniki te mogą odzwierciedlać większą świadomość problemów środowiskowych oraz lepszy dostęp do informacji i technologii zrównoważonej energii w większych, bardziej urbanizowanych obszarach.

W kategorii “trudno powiedzieć”, również można zauważyć różnice – najwięcej niezdecydowanych odpowiedzi znajdujemy na wsi (11%) oraz w najmniejszych miastach (9%), a najmniej w dużych miastach (7%). Może to sugerować, że mieszkańcy mniejszych miejscowości potrzebują więcej informacji lub są bardziej niepewni co do skutków transformacji energetycznej.

Te dane mogą być ważne dla planowania kampanii edukacyjnych i środowiskowych, wskazując na potrzebę dostosowania komunikacji do specyfiki i potrzeb różnych typów wspólnot. Ponadto, mogą sygnalizować, że działania na rzecz zrównoważonego rozwoju powinny uwzględniać różnorodność ekonomiczną i społeczną różnych obszarów.

Wykres 5. Czy popierasz całkowite odejście od węgla i gazu w wytwarzaniu energii? Podział odpowiedzi ze względu na zamieszkiwanie z dziećmi.

Wykres 5 przedstawia odpowiedzi na pytanie o poparcie dla całkowitego odejścia od węgla i gazu w produkcji energii, rozdzielone według tego, czy respondenci zamieszkują z dziećmi czy bez. Można zauważyć, że fakt posiadania dzieci w domu nie wpływa znacząco na sumaryczne poparcie dla transformacji energetycznej, ale wydaje się wpływać na zdecydowanie opinii.

Osoby zamieszkujące z dziećmi wykazują nieco mniejszy odsetek “zdecydowanego nie” (23%) w porównaniu do osób bez dzieci (25%). W kategorii “raczej nie”, różnica jest nieco większa – 27% wśród osób z dziećmi przeciwko 24% osób bez dzieci. W kategorii “raczej tak”, obie grupy są zrównane na poziomie 24%. Jednak w kategorii “zdecydowanie tak”, osoby z dziećmi stanowią 22% w porównaniu do 16% wśród osób bez dzieci, co sugeruje, że

rodzice mogą być bardziej skłonni do poparcia transformacji energetycznej.

Najbardziej widoczna różnica jest w kategorii “trudno powiedzieć”, gdzie tylko 8% osób z dziećmi wyraziło niepewność, w porównaniu do 11% osób bez dzieci. To może wskazywać na to, że rodzice czują większą potrzebę wyrażania jasnych opinii na tematy dotyczące przyszłości, co może być związane z troską o warunki życia ich dzieci.

Wnioski z tego wykresu mogą sugerować, że rodzice, być może z powodu większej odpowiedzialności za przyszłe pokolenia, mają bardziej zdecydowane opinie na temat zrównoważonej energii i są bardziej skłonni do popierania działań, które mogą przynieść korzyści środowiskowe w dłuższej perspektywie. Z tych danych można by wnioskować, że komunikacja na temat transformacji energetycznej i zrównoważonego rozwoju powinna być szczególnie skierowana do rodzin z dziećmi, podkreślając korzyści długoterminowe dla przyszłych pokoleń.

Wykres 6. Czy popierasz całkowite odejście od węgla i gazu w wytwarzaniu energii? Podział odpowiedzi ze względu na wykształcenie.

Wykres 6 przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie o poparcie dla całkowitego odejścia od węgla i gazu w wytwarzaniu energii, podzielony ze względu na poziom wykształcenia respondentów. Na podstawie przedstawionych danych można zaobserwować, że poziom wykształcenia jest czynnikiem wpływającym na opinie w tej kwestii.

Osoby z wykształceniem podstawowym lub zawodowym najczęściej wyrażają opozycję do odejścia od tradycyjnych źródeł energii, z 27% wybierających “zdecydowanie nie” i 26% “raczej nie”. W przypadku osób z wykształceniem średnim, odsetek “zdecydowanie nie” spada do 23%, a “raczej nie” do 24%. Wśród osób z wykształceniem wyższym, opór jest najmniejszy, z 19% dla “zdecydowanie nie” i 20% dla “raczej nie”.

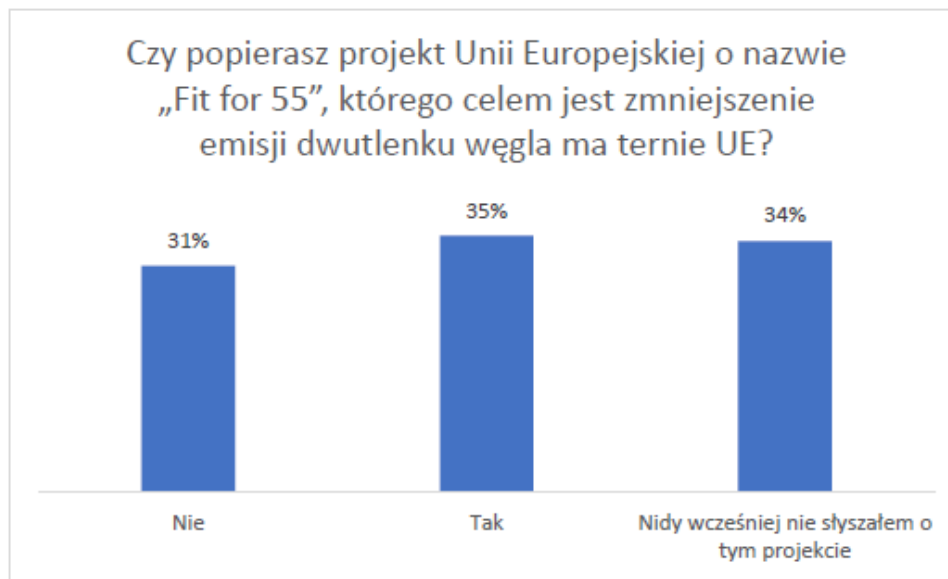
W kategorii “raczej tak”, odpowiedzi są dość równomiernie rozłożone między grupami wykształcenia, z niewielkim wzrostem poparcia wśród osób z wykształceniem wyższym (23%). Jednakże, różnice stają się bardziej wyraźne w kategorii “zdecydowanie tak”, gdzie osoby z wykształceniem wyższym stanowią 23% w porównaniu do 15% w grupie ze średnim wykształceniem i 22% w grupie z wykształceniem podstawowym/zawodowym.

Najbardziej zdecydowany rozdźwięk jest w kategorii “trudno powiedzieć”, gdzie tylko 9% osób z wykształceniem wyższym ma trudności z zajęciem stanowiska, w porównaniu do 13% wśród osób ze średnim wykształceniem i 11% wśród osób z wykształceniem podstawowym/zawodowym.

Może to sugerować, że wyższe wykształcenie może wiązać się z lepszym zrozumieniem konsekwencji energetycznych i środowiskowych, co przekłada się na bardziej zdecydowane opinie.

Te dane mogą wskazywać, że edukacja i informacja są kluczowe w kształtowaniu opinii publicznej na temat transformacji energetycznej. Dostęp do wiedzy na temat zmian klimatycznych i zrównoważonego rozwoju może pomóc w tworzeniu bardziej zdecydowanych i świadomych postaw społecznych wobec polityki energetycznej. Strategie komunikacji i edukacji powinny być dostosowane tak, aby zwiększyć świadomość i poparcie dla zrównoważonej energii, szczególnie wśród osób z niższym poziomem wykształcenia.

Wykres 7. Czy popierasz projekt Unii Europejskiej o nazwie „Fit for 55”, którego celem jest zmniejszenie emisji dwutlenku węgla na terenie UE?

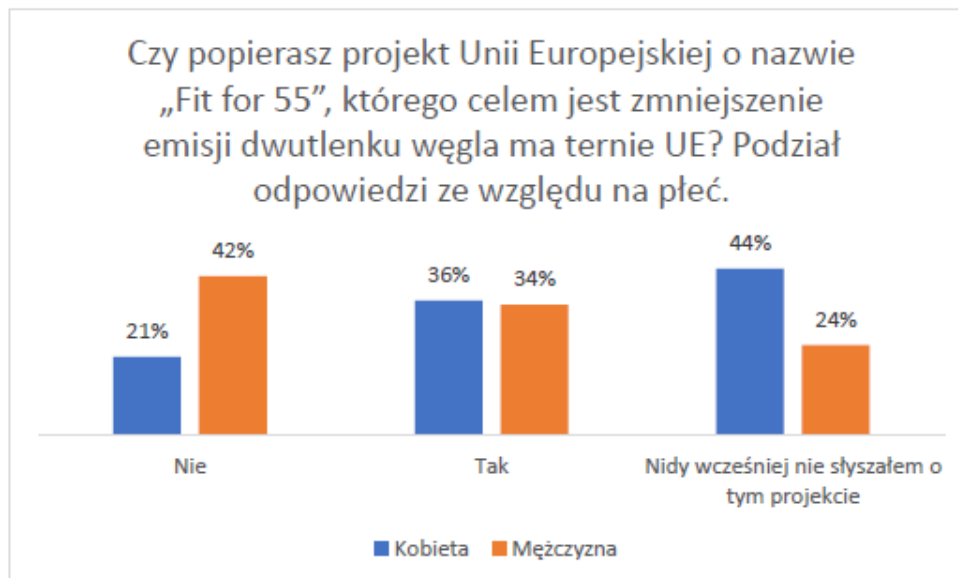
Wykres 7 przedstawia odpowiedzi respondentów na pytanie o poparcie dla projektu Unii Europejskiej o nazwie “Fit for 55”, którego głównym celem jest redukcja emisji dwutlenku węgla na terenie UE. Analiza wyników pokazuje, że społeczeństwo jest podzielone w swoich opiniach, a także że istnieje znaczący brak świadomości na temat tego projektu.

Poparcie dla “Fit for 55” wyraziło 35% ankietowanych, co sugeruje, że istnieje solidna baza osób przekonanych do działań na rzecz środowiska i redukcji emisji CO₂. Jednocześnie 31% respondentów jest przeciwnych projektowi, co może wskazywać na obawy związane z możliwymi konsekwencjami ekonomicznymi lub logistycznymi wynikającymi z jego wdrożenia.

Znaczący odsetek, 34% osób ankietowanych, przyznał, że nie słyszał wcześniej o projekcie “Fit for 55”. To świadczy o istotnej luce informacyjnej i edukacyjnej, która może być barierą w zwiększaniu poparcia dla inicjatyw klimatycznych na szczeblu europejskim.

Dla twórców polityki i kampanii społecznych, te wyniki mogą być sygnałem do intensyfikacji działań informacyjnych i edukacyjnych. Podnoszenie świadomości na temat “Fit for 55” i jego celów może przyczynić się do zwiększenia poparcia społecznego dla działań klimatycznych. Może to również pomóc w rozwianiu wątpliwości wśród sceptyków, którzy mogą obawiać się negatywnych konsekwencji takiej polityki dla gospodarki lub własnego życia codziennego.

Wykres 8. Czy popierasz projekt Unii Europejskiej o nazwie „Fit for 55”, którego celem jest zmniejszenie emisji dwutlenku węgla ma terenie UE? Podział odpowiedzi ze względu na płeć.

Wykres 8 przedstawia podział odpowiedzi na pytanie o poparcie dla projektu „Fit for 55” Unii Europejskiej w kontekście redukcji emisji dwutlenku węgla, z podziałem na płeć respondentów. Analiza danych pokazuje wyraźne różnice w poziomie świadomości o projekcie oraz postawach wobec niego między kobietami a mężczyznami.

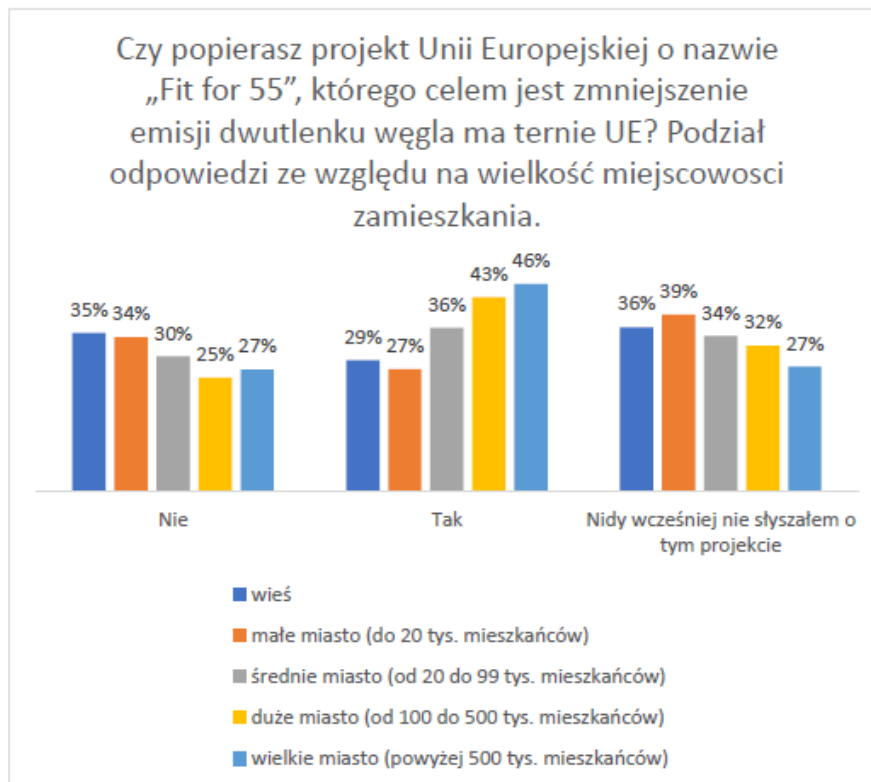
Zgodnie z przedstawionymi danymi, 44% kobiet deklaruje, że nie słyszało o projekcie „Fit for 55”, co jest znacznie wyższym odsetkiem w porównaniu do mężczyzn, gdzie brak świadomości o projekcie wynosi 24%. To wskazuje na znaczną różnicę w poziomie informacji o polityce klimatycznej między płciami.

Poparcie dla projektu jest zbliżone między kobietami (36%) i mężczyznami (34%), sugerując, że ogólne poparcie dla działań na rzecz klimatu jest porównywalne w obu grupach. Jednakże, dwukrotnie więcej mężczyzn (42%) niż kobiet (21%) wyraziło sprzeciw wobec projektu „Fit for 55”. Ta różnica może wskazywać na różne poziomy percepcji ryzyka lub konsekwencji ekonomicznych związanych z redukcją emisji CO₂ między kobietami a mężczyznami.

Wnioski z tego wykresu mogą wskazywać na potrzebę skierowania działań edukacyjnych i informacyjnych w równomierny sposób do obu płci, ale z możliwym naciskiem na zwiększenie świadomości wśród kobiet. Ponadto, różnice w postawach przeciwko projektowi „Fit for 55” między mężczyznami a kobietami mogą wymagać zróżnicowanych strategii komunikacji, które by uwzględniały specyficzne obawy i oczekiwania obu grup.

Wykres 9 przedstawia odpowiedzi na pytanie o poparcie dla projektu „Fit for 55” z podziałem na wielkość miejscowości zamieszkania respondentów.

Wykres 9 przedstawia odpowiedzi na pytanie o poparcie dla projektu „Fit for 55” z podziałem na wielkość miejscowości zamieszkania respondentów. Analiza danych wskazuje, że miejsce zamieszkania ma wpływ na świadomość projektu oraz na to, czy jest on popierany.

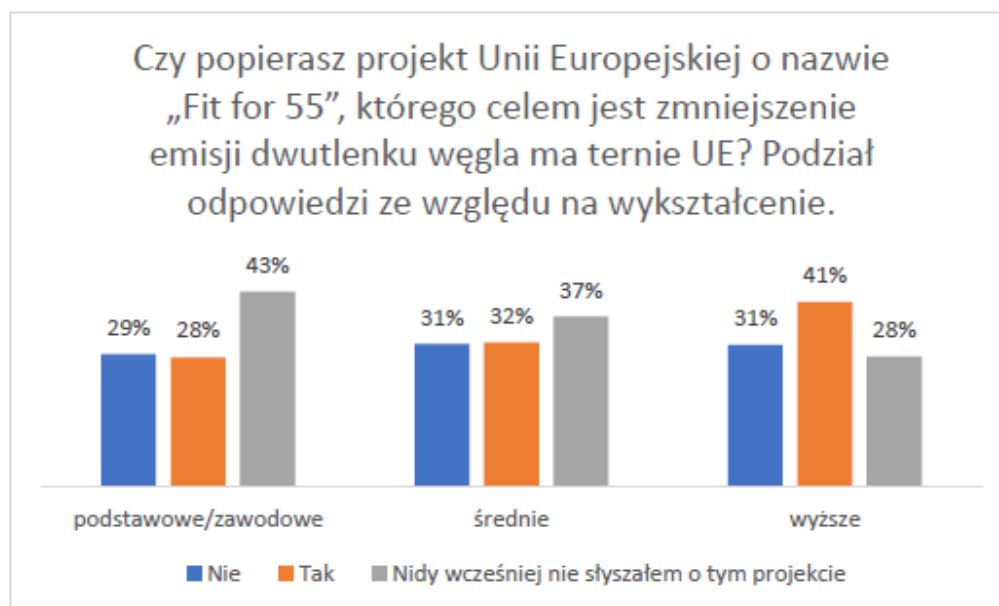
W mniejszych miejscowościach, takich jak wsie, 35% respondentów nie popiera projektu, a 30% deklaruje poparcie. W małych miastach (do 20 tys. mieszkańców) sprzeciw wynosi 34%, a poparcie 29%. W średnich miastach (od 20 do 99 tys. mieszkańców) sprzeciw spada do 25%, a poparcie wzrasta do 36%. W dużych miastach (od 100 do 500 tys. mieszkańców) sprzeciw wynosi 27%, a poparcie 43%. W największych miastach (powyżej 500 tys. mieszkańców) sprzeciw jest na poziomie 27%, a poparcie sięga 46%.

Z kolei świadomość projektu „Fit for 55” rośnie wraz z wielkością miejscowości. Wśród mieszkańców wsi o projekcie nie słyszało 39% respondentów, w małych miastach – 34%, w średnich miastach – 34%, w dużych miastach – 32%, a w wielkich miastach tylko 27%.

Dane te sugerują, że w większych, prawdopodobnie lepiej skomunikowanych i z większym dostępem do informacji, miastach większy procent mieszkańców słyszał o projekcie „Fit for 55” oraz go popiera. Tymczasem w mniejszych miejscowościach, gdzie dostęp do informacji może być ograniczony, a związki z tradycyjnymi formami gospodarki silniejsze, opór wobec projektu jest większy i mniej osób jest o nim świadomych.

Wnioski z tego wykresu mogą stanowić cenny wgląd dla twórców polityk oraz inicjatorów kampanii środowiskowych, wskazując na konieczność zróżnicowania działań edukacyjnych i informacyjnych w zależności od wielkości i charakteru miejscowości. Może to być kluczowe w budowaniu wsparcia dla polityki klimatycznej na różnych poziomach społeczności lokalnych.

Wykres 10. Czy popierasz projekt Unii Europejskiej o nazwie „Fit for 55”, którego celem jest zmniejszenie emisji dwutlenku węgla ma terenie UE? Podział odpowiedzi ze względu na wykształcenie.

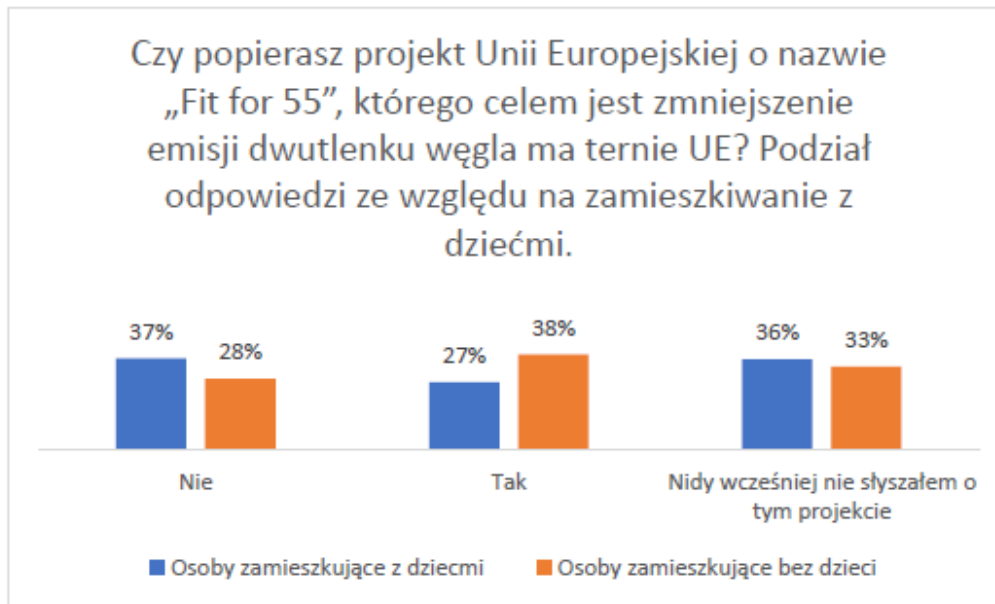
Wykres 10 prezentuje jak wykształcenie wpływa na poparcie dla projektu “Fit for 55” Unii Europejskiej, który ma na celu redukcję emisji dwutlenku węgla. Z danych wynika, że osoby z wyższym wykształceniem wykazują największe poparcie dla projektu, z 43% deklarujących swoje “Tak”. W porównaniu, poparcie wśród osób z wykształceniem średnim to 37%, a wśród osób z wykształceniem podstawowym/zawodowym – 31%.

Odsetek przeciwników projektu jest dość równomiernie rozłożony wśród różnych poziomów wykształcenia, z lekkim wyróżnieniem się grupy z najniższym poziomem wykształcenia (29% “Nie”), w porównaniu do 28% w grupie z wyższym wykształceniem i 31% w grupie ze średnim wykształceniem.

W kwestii świadomości projektu “Fit for 55”, najmniej osób, które nigdy nie słyszały o projekcie, znajduje się wśród respondentów z wyższym wykształceniem – tylko 28%. To wskazuje na większą świadomość i prawdopodobnie większy dostęp do informacji na temat polityki klimatycznej w tej grupie. Wśród osób z wykształceniem średnim i podstawowym/zawodowym odsetki te wynoszą odpowiednio 32% i 43%.

Te wyniki mogą sugerować, że edukacja odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu postaw wobec działań na rzecz klimatu. Wyższe wykształcenie może wiązać się z lepszym zrozumieniem konsekwencji zmian klimatycznych i większą skłonnością do popierania inicjatyw mających na celu ich łagodzenie. Wskazuje to na potrzebę skoncentrowania działań edukacyjnych i komunikacyjnych na grupach z niższym poziomem wykształcenia, aby zwiększyć ich świadomość i poparcie dla inicjatyw klimatycznych.

Wykres 11. Czy popierasz projekt Unii Europejskiej o nazwie „Fit for 55”, którego celem jest zmniejszenie emisji dwutlenku węgla ma terenie UE? Podział odpowiedzi ze względu na zamieszkiwanie z dziećmi.

Wykres 11 prezentuje podział odpowiedzi na pytanie o poparcie dla projektu “Fit for 55” UE z podziałem na to, czy respondenci zamieszkują z dziećmi czy bez. Z danych można zauważyć, że osoby zamieszkujące z dziećmi wydają się być mniej skłonne do poparcia tego projektu w porównaniu do osób zamieszkujących bez dzieci.

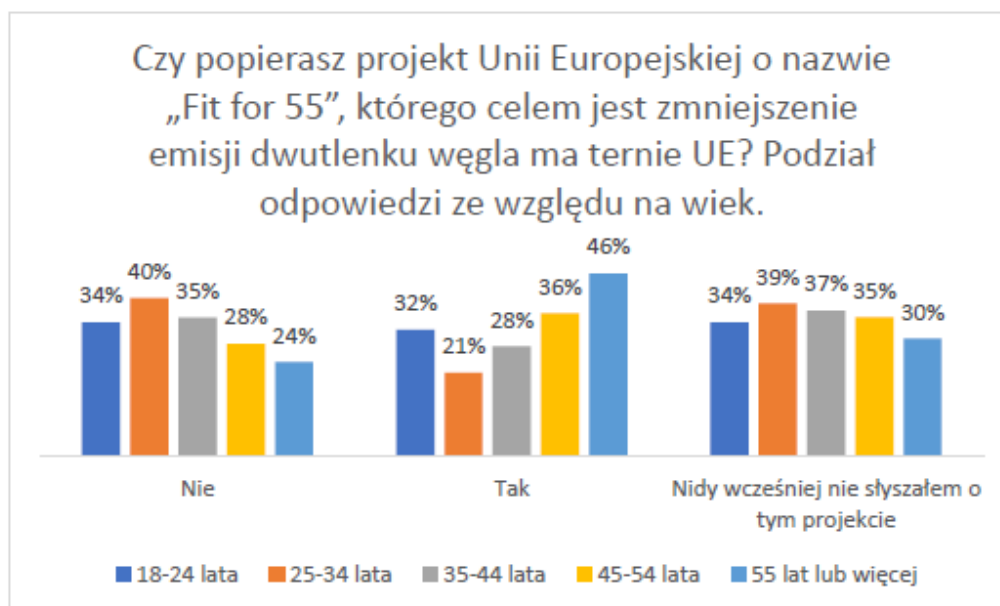
Konkretnie, 37% osób zamieszkujących z dziećmi odpowiedziało “Nie”, w porównaniu do 28% osób bez dzieci. Tymczasem, w przypadku odpowiedzi “Tak”, osoby bez dzieci wykazują nieco większe poparcie (38%) niż osoby zamieszkujące z dziećmi (27%). Ciekawie, świadomość projektu jest stosunkowo podobna między obiema grupami, z 36% osób zamieszkujących z dziećmi i 33% osób bez dzieci deklarujących, że nigdy wcześniej nie słyszały o “Fit for 55”.

To może sugerować, że obawy o bezpośrednie skutki ekonomiczne lub inne priorytety związane z opieką nad dziećmi mogą wpływać na mniejsze poparcie dla długoterminowych projektów środowiskowych wśród rodziców. Również możliwe jest, że rodzice, zaniepokojeni o przyszłość swoich dzieci, mogą być bardziej wymagający lub krytyczni wobec polityk i projektów, które mają wpływ na ich obecne warunki życia.

Wyniki te mogą stanowić ważną informację dla twórców polityki klimatycznej i strategii komunikacyjnych, podkreślając potrzebę adresowania specyficznych obaw i potrzeb rodzin z dziećmi w kontekście promowania zrównoważonych inicjatyw środowiskowych.

Wykres 12. Czy popierasz projekt Unii Europejskiej o nazwie „Fit for 55”, którego celem jest zmniejszenie emisji dwutlenku węgla ma terenie UE? Podział odpowiedzi ze względu na wiek.

Wykres 12 ilustruje odpowiedzi na pytanie o poparcie dla projektu „Fit for 55” z podziałem na wiek respondentów. Dane wskazują na to, że wiek ma znaczący wpływ na postawy wobec tego projektu, przy czym generalnie starsi respondenci częściej go popierają, a młodszy wykazują większy opór. Jednakże, najmłodsza grupa wiekowa, 18-24 lata, stanowi wyjątek od tego trendu.

W grupie wiekowej 18-24 lata, 34% respondentów nie popiera projektu, a 35% deklaruje poparcie, co jest stosunkowo wysokim poziomem poparcia w tej kategorii wiekowej. Dla grupy wiekowej 25-34 lata, poziom niepoparcia wzrasta do 40%, z kolei poparcie spada do 28%. W grupie wiekowej 35-44 lata, sprzeciw wobec projektu wynosi 35%, a poparcie to 32%. Wśród osób w wieku 45-54 lata, poparcie dla „Fit for 55” wzrasta do 36%, a niepoparcie spada do 24%. W najstarszej grupie, 55 lat lub więcej, poparcie wzrasta do 46%, co jest najwyższym wskaźnikiem wśród wszystkich grup wiekowych, a sprzeciw maleje do 21%. Znaczący jest również odsetek osób, które nigdy wcześniej nie słyszały o projekcie „Fit for 55”, który maleje wraz z wiekiem - od 39% w najmłodszej grupie do 30% w najstarszej.

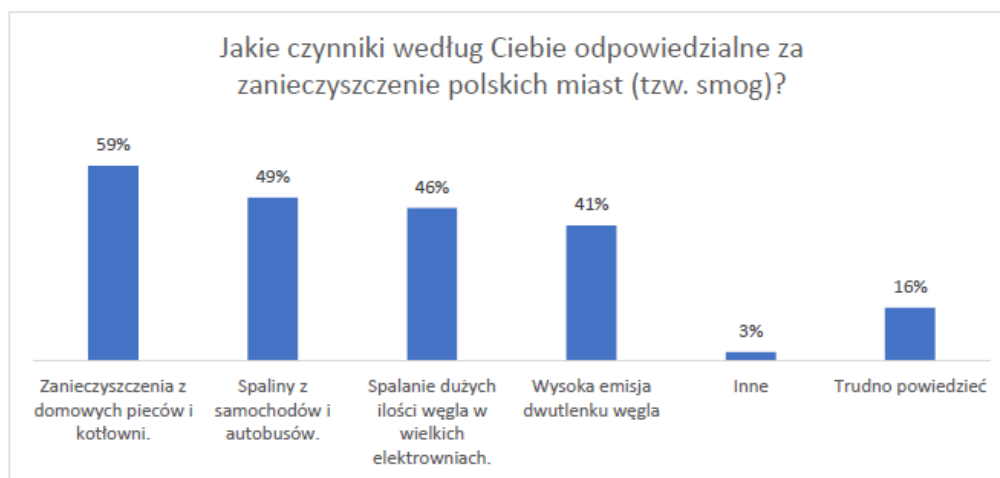
Wnioski z tego wykresu mogą sugerować, że młodsze pokolenia, które mogą być bardziej świadome bezpośrednich wyzwań ekonomicznych i społecznych związanych z transformacją energetyczną, są bardziej sceptyczne wobec projektów takich jak „Fit for 55”. Natomiast starsze pokolenia, które mogą być bardziej skoncentrowane na długoterminowych korzyściach dla środowiska i zdrowia, wykazują większe poparcie dla takich inicjatyw.

Jednakże, odmienna postawa najmłodszej grupy wiekowej może odzwierciedlać wyższą świadomość lub różne priorytety wśród bardzo młodych dorosłych. Możliwe, że są oni bardziej otwarci na innowacyjne rozwiązania lub mają inne oczekiwania co do realizacji polityki klimatycznej. To może oznaczać, że młodzi ludzie pragną szybszych i bardziej radykalnych zmian, które bezpośrednio przyczynią się do poprawy stanu środowiska. Z kolei w kategorii osób powyżej 55 lat, większe poparcie dla „Fit for 55” może wynikać z dłuższej perspektywy czasowej, w której te osoby rozważają skutki zmian klimatycznych dla przyszłych pokoleń oraz większej świadomości kumulatywnych skutków emisji CO₂.

Niepewność wśród najmłodszych respondentów, wskazująca na wysoki odsetek osób, które nigdy wcześniej nie słyszały o “Fit for 55”, może być również sygnałem, że informacje na temat takich inicjatyw nie są skutecznie komunikowane wśród tej grupy wiekowej. To sugeruje potrzebę dostosowania strategii komunikacyjnych, aby angażować młodych ludzi w dyskusję na temat działań klimatycznych i włączać ich w proces decyzyjny.

Podsumowując, wykres ten podkreśla znaczenie edukacji i angażowania różnych grup wiekowych w dialog na temat przyszłości energetycznej. Wiedza o tym, jak różne grupy wiekowe postrzegają i reagują na politykę klimatyczną, jest kluczowa dla skutecznego projektowania i wdrażania strategii, które będą miały szerokie poparcie społeczne i przyczynią się do osiągnięcia celów klimatycznych.

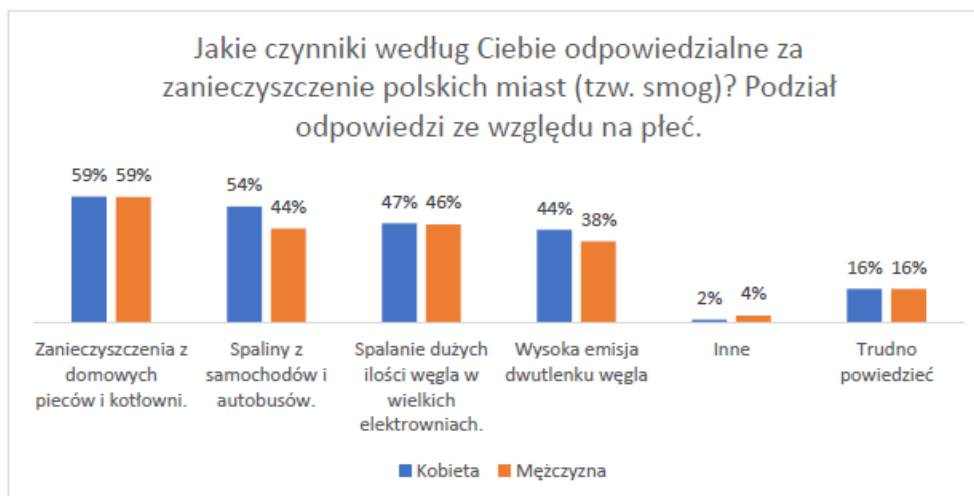
Wykres 13. Jakie czynniki według Ciebie odpowiedzialne za zanieczyszczenie polskich miast (tzw. smog)?

Na wykresie 13 przedstawiono percepcję respondentów dotyczącą głównych źródeł zanieczyszczenia powietrza, zwanego smogiem, w polskich miastach. Z danych wynika, że najwięcej osób, bo aż 59%, uważa, że główną przyczyną smogu są zanieczyszczenia pochodzące z domowych pieców i kotłowni. Kolejnym czynnikiem, wskazanym przez 49% respondentów, są spaliny z samochodów i autobusów. Spalanie dużych ilości węgla w wielkich elektrowniach zostało wskazane jako istotne źródło zanieczyszczeń przez 46% ankietowanych, a wysoka emisja dwutlenku węgla jest wskazywana przez 41% uczestników badania. Tylko 3% respondentów wskazało inne przyczyny smogu, a 16% nie było w stanie wskazać żadnego z proponowanych czynników.

Te dane pokazują, że świadomość społeczna na temat przyczyn smogu jest stosunkowo wysoka w Polsce i że istnieje dość klarowna opinia na temat głównych źródeł zanieczyszczenia powietrza. To może być pomocne dla twórców polityk publicznych i organizacji środowiskowych w planowaniu i wdrażaniu strategii mających na celu poprawę jakości powietrza. Wyniki te podkreślają również potrzebę skupienia działań na ograniczeniu emisji z lokalnych źródeł ogrzewania oraz transportu, które są postrzegane jako największe przyczyny problemu zanieczyszczenia powietrza w polskich miastach.

Wykres 14. Jakie czynniki według Ciebie odpowiedzialne za zanieczyszczenie polskich miast (tzw. smog)? Podział odpowiedzi ze względu na płeć.

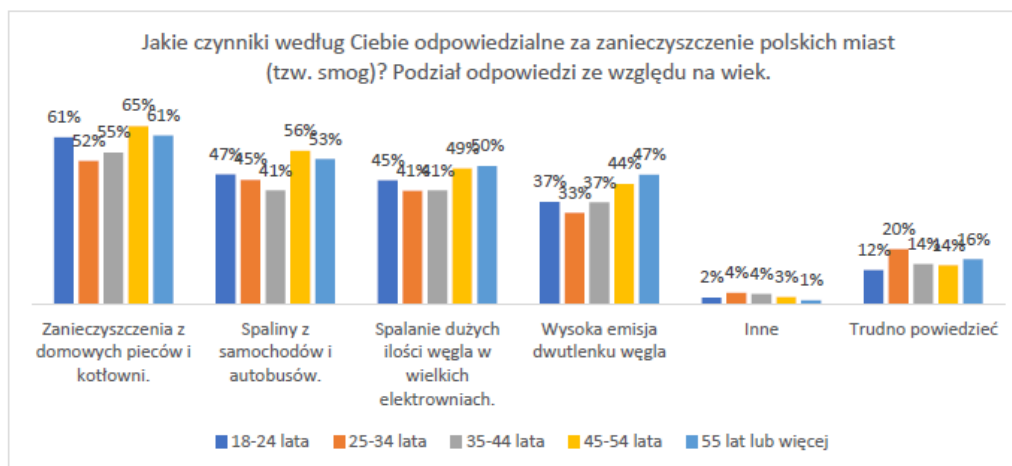
Wykres 14 przedstawia podział odpowiedzi na pytanie o czynniki odpowiedzialne za zanieczyszczenie polskich miast (smog) z perspektywy płci respondentów. Z danych wynika, że zarówno kobiety, jak i mężczyźni w podobnym stopniu (59%) wskazują zanieczyszczenia z domowych pieców i kotłowni jako główną przyczynę smogu.

Jednak istnieje pewna różnica w percepcji innych źródeł zanieczyszczeń. Kobiety nieco częściej niż mężczyźni wskazują na spaliny z samochodów i autobusów (54% w porównaniu do 44%) oraz na wysoką emisję dwutlenku węgla (44% w porównaniu do 38%) jako odpowiedzialne za smog. Te różnice mogą wskazywać na to, że kobiety mogą być bardziej świadome lub zaniepokojone wpływem transportu i emisji CO₂ na jakość powietrza.

Odsetek osób, które wskazały na spalanie dużych ilości węgla w wielkich elektrowniach jako przyczynę smogu, jest bardzo zbliżony między płciami (47% wśród kobiet i 46% wśród mężczyzn), co sugeruje, że to źródło zanieczyszczenia jest równomiernie rozpoznawane przez obie płcie. Co ciekawe, odpowiedzi "Inne" i "Trudno powiedzieć" są równomiernie rozłożone między kobietami i mężczyznami, z 2% i 4% dla "Inne" oraz 16% dla "Trudno powiedzieć" w obu grupach, wskazując na to, że nieznaczna liczba respondentów ma inne poglądy lub jest niezdecydowana, bez znaczących różnic między płciami.

Te wnioski mogą być przydatne dla projektantów kampanii środowiskowych i twórców polityk, sugerując, że komunikaty dotyczące redukcji smogu i jego źródeł mogą być podobnie odbierane przez kobiety i mężczyzn, ale warto zwrócić uwagę na nieco większą wrażliwość kobiet na pewne aspekty problemu zanieczyszczenia powietrza.

**Wykres 15. Jakie czynniki według Ciebie odpowiedzialne za zanieczyszczenie polskich miast (tzw. smog)?
Podział odpowiedzi ze względu na wiek.**

Wykres 15 pokazuje odpowiedzi respondentów na pytanie o przyczyny zanieczyszczenia powietrza w polskich miastach, z podziałem na grupy wiekowe. Dane wskazują, że w zależności od wieku, różne grupy respondentów mają różne postrzeganie co do głównych źródeł smogu.

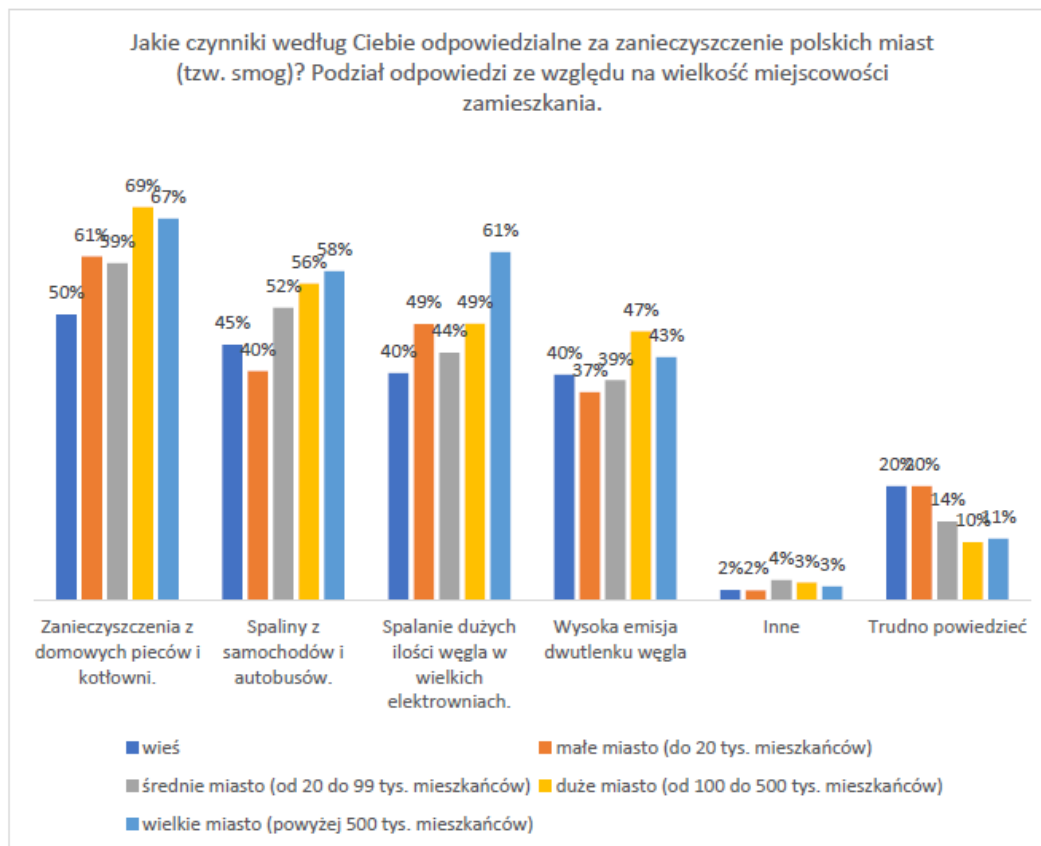
Respondenci w wieku 18-24 lata najczęściej wskazywali na zanieczyszczenia z domowych pieców i kotłowni jako główne źródło smogu (61%), a następnie na spalanie dużych ilości węgla w wielkich elektrowniach (52%). Grupa wiekowa 25-34 lata wykazuje podobną tendencję, z tą różnicą, że większy procent tej grupy (65%) wskazuje na domowe kotłownie i piece jako główną przyczynę smogu, a mniej (47%) na spaliny z samochodów i autobusów.

Dla grupy wiekowej 35-44 lata, najwięcej respondentów wskazuje również na zanieczyszczenia z domowych pieców i kotłowni (56%), ale mniejszy odsetek (49%) uważa, że głównym źródłem smogu jest spalanie węgla w elektrowniach. W grupie wiekowej 45-54 lata, odpowiedzi są bardziej zrównoważone między różnymi źródłami zanieczyszczeń, z lekkim naciskiem na spalanie węgla w elektrowniach (50%). Wśród osób w wieku 55 lat lub więcej, większy odsetek respondentów (65%) wskazuje na zanieczyszczenia z domowych pieców i kotłowni, podobnie jak w grupie najmłodszej, a mniejszy odsetek (37%) na spalanie węgla w elektrowniach.

Warto zauważyć, że w grupie wiekowej 25-34 lata najwięcej jest odpowiedzi "Trudno powiedzieć" (20%), co może wskazywać na mniejszą pewność lub świadomość przyczyn smogu w tej grupie wiekowej. Dla pozostałych grup wiekowych odsetek niezdecydowanych jest niższy, waha się między 12% a 16%.

Te dane mogą sugerować, że młodsze grupy wiekowe mają wyraźniejszą świadomość bezpośrednich źródeł zanieczyszczeń, takich jak lokalne spalanie paliw, podczas gdy starsze grupy wiekowe mogą być bardziej skoncentrowane na większych, industrialnych źródłach emisji. Wnioski te mogą być użyteczne dla twórców polityk i kampanii edukacyjnych, sugerując potrzebę dostosowania komunikacji do konkretnych grup wiekowych w celu zwiększenia świadomości i skuteczności działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

Wykres 16. Jakie czynniki według Ciebie odpowiedzialne za zanieczyszczenie polskich miast (tzw. smog)? Podział odpowiedzi ze względu na wielkość miejscowości zamieszkania.

Wykres 16 przedstawia podział odpowiedzi na pytanie o przyczyny zanieczyszczenia polskich miast (smog) w zależności od wielkości miejscowości zamieszkania respondentów. Dane wskazują, że percepcja źródeł smogu różni się w zależności od tego, czy respondenci mieszkają na wsi, w małym, średnim, czy dużym mieście.

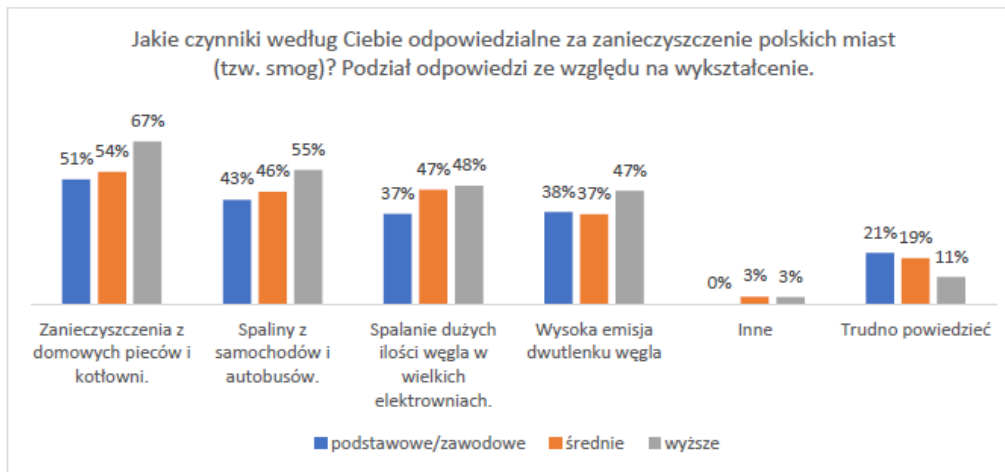
Mieszkańcy wsi w największym stopniu (69%) wskazują zanieczyszczenia z domowych pieców i kotłowni jako przyczynę smogu, co może odzwierciedlać popularność tego typu ogrzewania w mniejszych miejscowościach. Natomiast 52% mieszkańców wsi uważa, że spaliny z samochodów i autobusów są odpowiedzialne za zanieczyszczenie powietrza, a 49% wskazuje na spalanie dużych ilości węgla w wielkich elektrowniach.

W małych miastach te proporcje są nieco mniejsze – 61% dla zanieczyszczeń z domowych pieców i kotłowni, 56% dla spalin z samochodów i autobusów, oraz 44% dla spalania węgla w elektrowniach. W średnich miastach odpowiednio 67%, 58% i 49% respondentów wskazuje na te same źródła smogu. W dużych miastach zauważalny jest mniejszy odsetek osób wskazujących na zanieczyszczenia z domowych pieców (50%) i na spaliny z samochodów (45%), przy czym wzrasta procent osób, które wskazują na spalanie węgla w elektrowniach (49%). Wielkie miasta wyróżniają się najmniejszym odsetkiem respondentów wskazujących na domowe piecyki (61%) oraz największym procentem osób wskazujących na wysoką emisję dwutlenku węgla (61%).

Znaczące jest również to, że mieszkańcy wsi i małych miast częściej niż mieszkańcy większych miast wybierają odpowiedź "Trudno powiedzieć" – odpowiednio 20% i 14% w porównaniu do 10% i 1% w średnich i dużych miastach. To może sugerować, że w mniejszych miejscowościach istnieje mniejsza świadomość przyczyn smogu lub większa niepewność co do skuteczności działań zmierzających do jego redukcji.

Wykres 17. Jakie czynniki według Ciebie odpowiedzialne za zanieczyszczenie polskich miast (tzw. smog)? Podział odpowiedzi ze względu na wykształcenie.

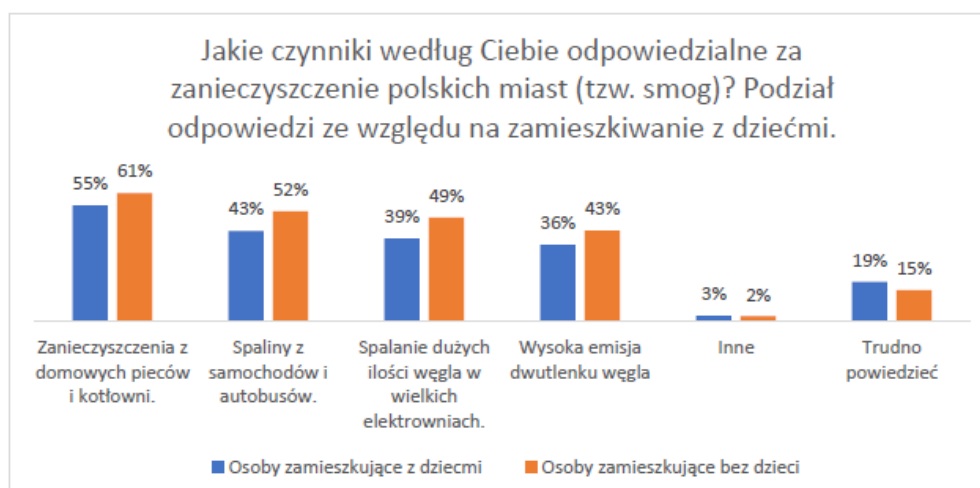

Wykres 17 przedstawia, jak wykształcenie wpływa na postrzeganie przyczyn zanieczyszczenia powietrza, znanego jako smog, w polskich miastach. Z danych wynika, że osoby z wyższym wykształceniem rzadziej wybierają odpowiedź "Trudno powiedzieć", co może sugerować większą świadomość lub pewność w swoich przekonaniach na temat źródeł zanieczyszczeń.

Największy odsetek respondentów z wyższym wykształceniem (67%) wskazuje zanieczyszczenia z domowych pieców i kotłowni jako przyczynę smogu. W porównaniu, 51% osób z wykształceniem podstawowym/zawodowym i 54% osób ze średnim wykształceniem zgadza się z tym stwierdzeniem. Podobny trend jest widoczny w przypadku spalin z samochodów i autobusów, gdzie osoby z wyższym wykształceniem wskazały ten czynnik częściej (55%) w porównaniu z osobami ze średnim (46%) i podstawowym/zawodowym wykształceniem (43%).

W przypadku spalania dużych ilości węgla w wielkich elektrowniach, rozkład odpowiedzi jest bardziej równomierny, z lekką przewagą osób z wykształceniem średnim (48%) w porównaniu do osób z wykształceniem wyższym (47%) i podstawowym/zawodowym (37%).

Wykres 18. Jakie czynniki według Ciebie odpowiedzialne za zanieczyszczenie polskich miast (tzw. smog)? Podział odpowiedzi ze względu na zamieszkiwanie z dziećmi.

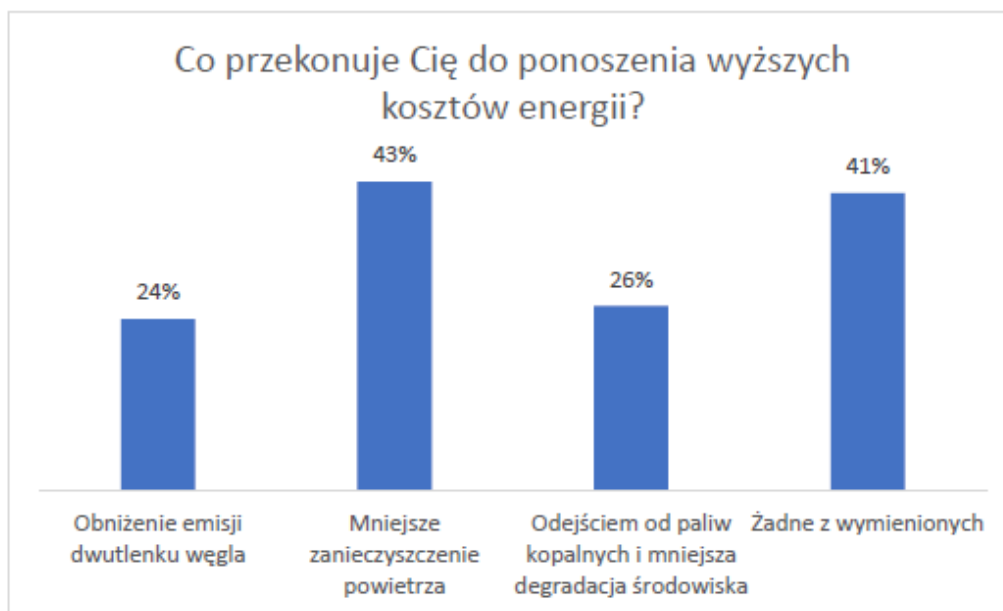
Wykres 18 ukazuje różnice w postrzeganiu przyczyn smogu w polskich miastach między osobami zamieszkującymi z dziećmi a tymi bez dzieci. Z danych wynika, że osoby zamieszkujące z dziećmi generalnie rzadziej wskazują na konkretne źródła zanieczyszczenia i są nieco bardziej skłonne do wybrania odpowiedzi “Trudno powiedzieć”.

Zanieczyszczenia z domowych pieców i kotłowni są najczęściej wskazywane jako przyczyna smogu przez obie grupy, jednak osoby zamieszkujące z dziećmi wskazują ten czynnik nieco rzadziej (55% w porównaniu do 61% wśród osób bez dzieci). Spaliny z samochodów i autobusów są wskazywane przez 52% osób bez dzieci i 43% osób z dziećmi. Spalanie dużych ilości węgla w wielkich elektrowniach jest wskazane odpowiednio przez 49% osób bez dzieci i 39% osób z dziećmi. Wysoka emisja dwutlenku węgla jest wskazywana przez 43% osób bez dzieci i 36% osób z dziećmi.

Odpowiedź “Trudno powiedzieć” jest wybierana przez 19% osób zamieszkujących z dziećmi, co jest wyższym wynikiem niż w grupie osób bez dzieci (15%). To może sugerować, że rodzice mogą mieć większe obawy lub mniej jednoznaczne opinie na temat przyczyn zanieczyszczenia powietrza, być może ze względu na troskę o zdrowie swoich dzieci.

Jeśli chodzi o pytanie o czynniki, które mogą przekonać respondentów do ponoszenia wyższych kosztów używania energii, wykres nie dostarcza bezpośrednich danych na ten temat. Jednak odpowiedzi na pytanie o przyczyny smogu mogą pośrednio wskazywać na kwestie, które są ważne dla respondentów i które mogłyby być użyte do kształtowania strategii przekonywania ich do inwestowania w czystsza energię – takie jak zdrowie publiczne, ochrona środowiska, a dla rodziców także bezpośrednio wpływy na zdrowie ich dzieci.

Wykres 19. Co przekonuje Cię do ponoszenia wyższych kosztów energii?

Wykres 19 przedstawia preferencje respondentów odnośnie do czynników, które przekonałyby ich do akceptacji wyższych kosztów energii. Największa grupa respondentów (43%) wskazała, że mniejsze zanieczyszczenie powietrza byłoby przekonującym argumentem do akceptacji wyższych kosztów. Tymczasem 24% respondentów uważa, że obniżenie emisji dwutlenku węgla jest wystarczającym powodem do ponoszenia wyższych kosztów, a 26% wskazuje na odejście od paliw kopalnych i mniejszą degradację środowiska jako motywujące czynniki.

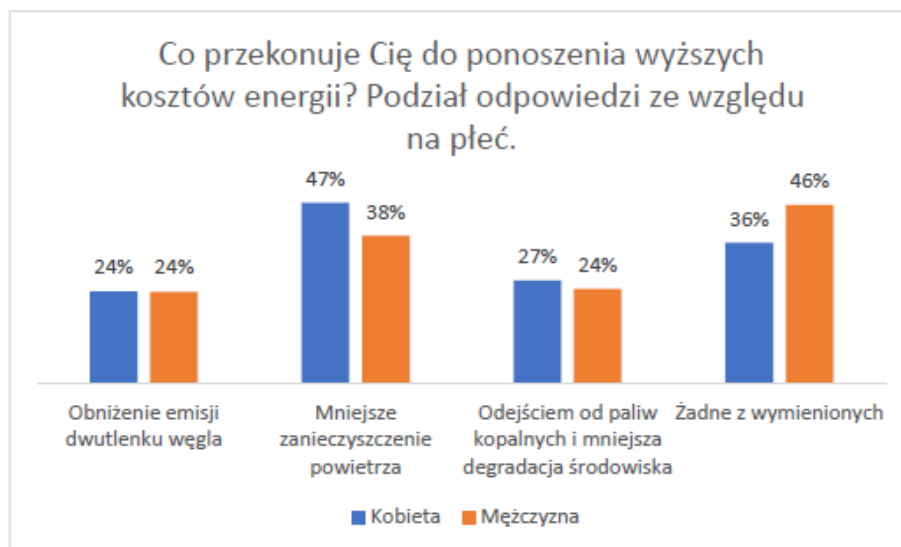
Jednak istotny jest fakt, że aż 41% respondentów wskazało “Żadne z wymienionych” jako odpowiedź, co może wskazywać na ogólną niechęć do ponoszenia wyższych kosztów energii.

Wykres 19 przedstawia preferencje respondentów odnośnie do czynników, które przekonałyby ich do akceptacji wyższych kosztów energii. Największa grupa respondentów (43%) wskazała, że mniejsze zanieczyszczenie powietrza byłoby przekonującym argumentem do akceptacji wyższych kosztów. Tymczasem 24% respondentów uważa, że obniżenie emisji dwutlenku węgla jest wystarczającym powodem do ponoszenia wyższych kosztów, a 26% wskazuje na odejście od paliw kopalnych i mniejszą degradację środowiska jako motywujące czynniki.

Jednak istotny jest fakt, że aż 41% respondentów wskazało “Żadne z wymienionych” jako odpowiedź, co może wskazywać na ogólną niechęć do ponoszenia wyższych kosztów energii bez względu na potencjalne korzyści środowiskowe lub klimatyczne. To sugeruje, że dla dużej części społeczeństwa konieczne są inne formy zachęt lub środków kompensacyjnych, aby przekonać ich do akceptacji wyższych kosztów związanych z przejściem na czystsza energię.

Te wyniki mogą być ważne dla polityków i regulatorów rynku energii, ponieważ pokazują, że konieczne jest znalezienie skutecznych argumentów i strategii, które przekonają ludzi do inwestowania w czystą energię. Potrzebne mogą być dodatkowe badania, aby zrozumieć, które zachęty finansowe lub inne formy wsparcia mogłyby skłonić konsumentów do ponoszenia wyższych kosztów za energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych.

Wykres 20. Co przekonuje Cię do ponoszenia wyższych kosztów energii? Podział odpowiedzi ze względu na płeć.

Wykres 20 ilustruje, jak płeć wpływa na postawy wobec ponoszenia wyższych kosztów energii, w kontekście różnych korzyści środowiskowych. Dane pokazują, że kobiety częściej niż mężczyźni wskazują mniejsze zanieczyszczenie powietrza jako przekonujący argument do akceptacji wyższych kosztów energii, z 47% kobiet wskazujących na tę odpowiedź w porównaniu do 38% mężczyzn.

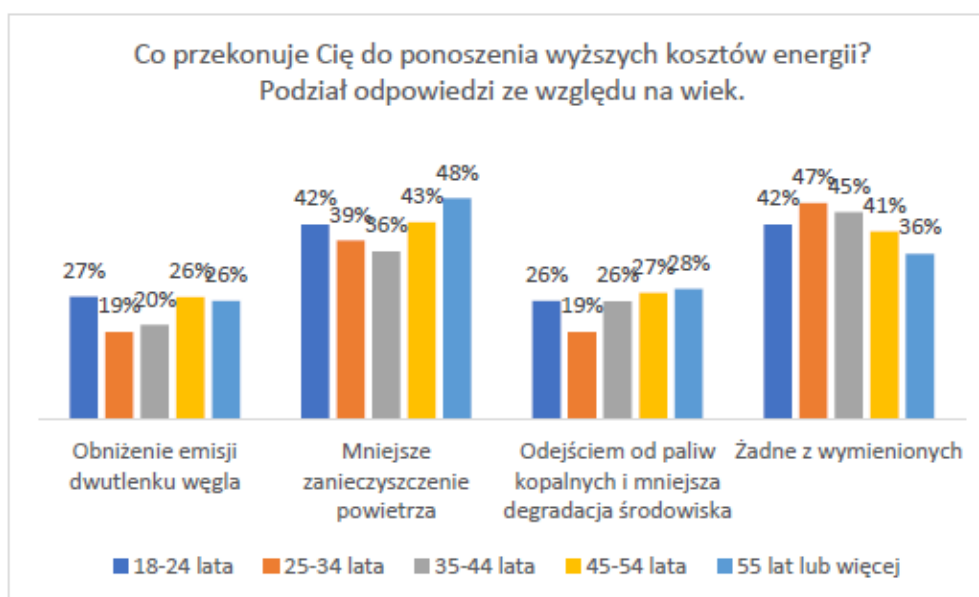
Z kolei, zarówno kobiety, jak i mężczyźni są równie skłonni wskazywać na obniżenie emisji dwutlenku węgla jako czynnik, który może ich przekonać do wyższych wydatków na energię – obie grupy wybrały tę opcję w 24%.

Odsetek mężczyzn, którzy wskazali, że żadna z podanych odpowiedzi nie przekonuje ich do wyższych kosztów energii, jest wyższy (46%) w porównaniu do kobiet (36%). To może wskazywać na większy sceptycyzm lub opór mężczyzn przed akceptacją wyższych kosztów energii, nawet jeśli są one uzasadnione korzyściami środowiskowymi.

W kwestii odejścia od paliw kopalnych i mniejszej degradacji środowiska, 27% mężczyzn uznało to za przekonujący argument, podczas gdy wskaźnik dla kobiet wyniósł 24%.

Te wnioski mogą być użyteczne dla planistów i polityków w zakresie energetyki oraz środowiska, sugerując, że komunikacja na temat korzyści środowiskowych związanych z wyższymi kosztami energii powinna być dostosowana w zależności od płci, aby efektywnie dotrzeć do i zaangażować obie grupy. Może to również wskazywać na potrzebę różnicowania argumentów i strategii przekonywania do inwestycji w czyste źródła energii.

Wykres 21. Co przekonuje Cię do ponoszenia wyższych kosztów energii? Podział odpowiedzi ze względu na wiek.

Wykres 21 ukazuje, jak wiek wpływa na gotowość respondentów do akceptacji wyższych kosztów energii w zamian za różne korzyści środowiskowe. Z danych wynika, że postawy zmieniają się w zależności od wieku, przy czym najmłodsza grupa wiekowa (18-24 lata) wyraźnie częściej niż pozostałe grupy wskazuje, że żadne z wymienionych czynników nie przekonuje ich do ponoszenia wyższych kosztów energii.

W grupie wiekowej 18-24 lata, 27% respondentów uważa, że obniżenie emisji dwutlenku węgla jest przekonującym argumentem do ponoszenia wyższych kosztów energii, co jest niższym wynikiem w porównaniu do grupy wiekowej 55 lat lub więcej, gdzie ten odsetek wynosi 41%. W przypadku mniejszego zanieczyszczenia powietrza, najwyższe poparcie wykazuje grupa w wieku 35-44 lata (48%), podczas gdy wśród najmłodszych jest to 42%.

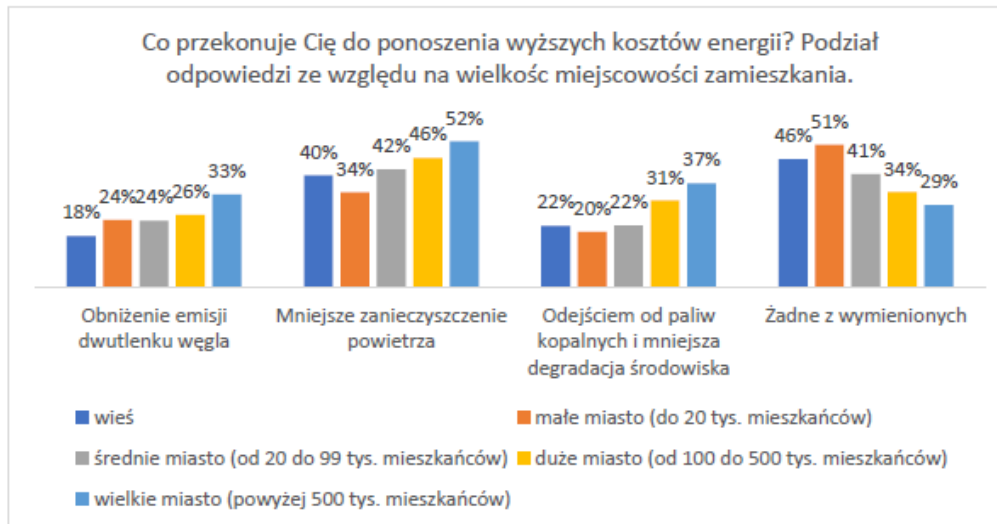
Największe zróżnicowanie odpowiedzi jest widoczne przy opcji "Żadne z wymienionych", która jest wybierana przez 47% najmłodszych respondentów, co sugeruje wyraźną niechęć do ponoszenia wyższych kosztów energii w tej grupie wiekowej. W porównaniu, tylko 36% osób w wieku 55 lat lub więcej wybiera tę odpowiedź.

Odejście od paliw kopalnych i mniejsza degradacja środowiska jest najczęściej wskazywane przez grupę wiekową 45-54 lata (28%), co może świadczyć o większej świadomości długoterminowych korzyści środowiskowych w tej grupie.

Wnioski z tego wykresu wskazują na konieczność dostosowania komunikacji i argumentacji do różnych grup wiekowych w kontekście promowania czystej energii. Wysoki odsetek młodych ludzi wskazujących, że żadne

z wymienionych czynników ich nie przekonuje, może być wyzwaniem dla polityków i planistów w zakresie energetyki, podkreślając potrzebę znalezienia nowych sposobów angażowania młodszych pokoleń w działania na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Wykres 22. Co przekonuje Cię do ponoszenia wyższych kosztów energii? Podział odpowiedzi ze względu na wielkość miejscowości zamieszkania.

Analiza wykresu pokazuje różnice w postawach w zależności od wielkości miejscowości, w której mieszkają respondenci. Wykres przedstawia odpowiedzi na pytanie, co przekonuje ludzi do akceptowania wyższych kosztów energii, z podziałem na wielkość miejscowości zamieszkania.

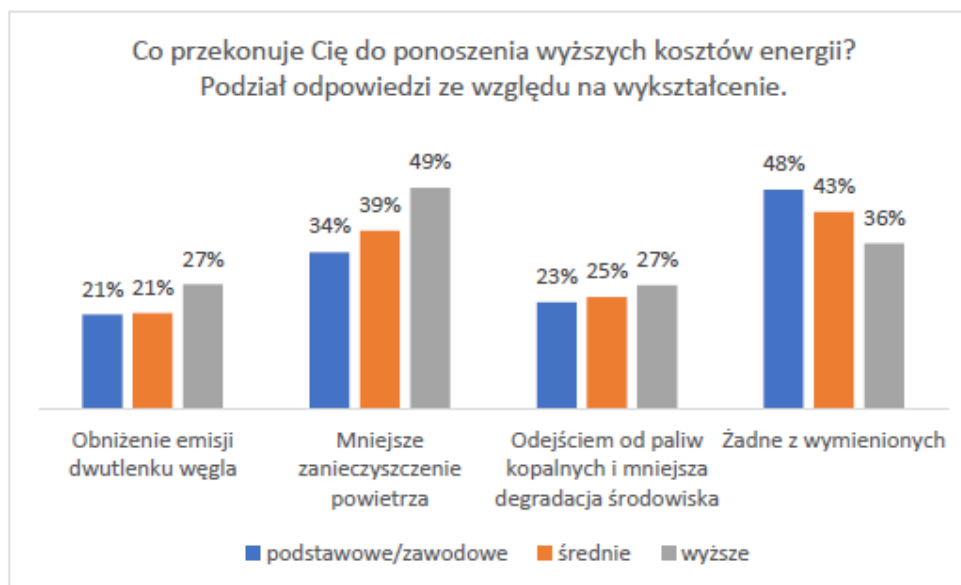
Z danych wynika, że mieszkańcy większych miast (tj. średnie miasta od 20 do 99 tys. mieszkańców oraz duże miasta powyżej 500 tys. mieszkańców) częściej wskazywali na pozytywne aspekty ponoszenia wyższych kosztów energii. Na przykład, znaczny odsetek mieszkańców dużych miast wskazał na obniżenie emisji dwutlenku węgla (46%), mniejsze zanieczyszczenie powietrza (52%), oraz odejście od paliw kopalnych i mniejszą degradację środowiska (51%) jako czynniki przekonujące.

Natomiast mieszkańcy wsi i małych miast (do 20 tys. mieszkańców) wykazali się większym sceptycyzmem. W tych grupach większy procent respondentów stwierdził, że żaden z wymienionych czynników nie przekonuje ich do ponoszenia wyższych kosztów energii (odpowiednio 37% i 41%). To może świadczyć o mniejszej świadomości lub mniejszym zainteresowaniu problemami środowiskowymi, bądź też o większym obciążeniu finansowym, jakie wyższe koszty energii mogą stanowić dla mieszkańców mniejszych miejscowości.

Niezależnie od przyczyn, dane wskazują na wyraźną dysproporcję między miastem a wsią, jeśli chodzi o gotowość do akceptowania wyższych kosztów energii w imię korzyści środowiskowych. To zróżnicowanie może być kluczowe dla twórców polityk energetycznych i środowiskowych, sugerując potrzebę dostosowania komunikacji i strategii interwencyjnych do specyfiki danego obszaru.

Wykres 23. Co przekonuje Cię do ponoszenia wyższych kosztów energii? Podział odpowiedzi ze względu na wykształcenie.

Analiza wykresu 23 dostarcza informacji na temat tego, jak wykształcenie wpływa na postawy ludzi odnośnie do akceptacji wyższych kosztów energii związanych z ochroną środowiska. Z danych przedstawionych na wykresie można zauważyć, że osoby z wyższym wykształceniem znacznie częściej niż inne grupy wskazują na mniejsze zanieczyszczenie powietrza (49%) jako przekonujący czynnik do ponoszenia wyższych kosztów energii. Osoby te również nieco częściej podkreślają znaczenie obniżenia emisji dwutlenku węgla (27%) oraz odejścia od paliw kopalnych i mniejszej degradacji środowiska (27%) w porównaniu z osobami o wykształceniu podstawowym/zawodowym i średnim.

Jednocześnie, im wyższe wykształcenie respondentów, tym rzadziej wybierali oni opcję "żadne z wymienionych" jako odpowiedź, co sugeruje, że wyższe wykształcenie może wiązać się z większą świadomością lub większym zrozumieniem konsekwencji środowiskowych związanych z wydobyciem i spalaniem paliw kopalnych.

Osoby z wykształceniem podstawowym/zawodowym w mniejszym stopniu wskazywały na konkretne korzyści środowiskowe jako motywację do ponoszenia wyższych kosztów energii, z najwyższym odsetkiem (43%) wybierającym "żadne z wymienionych" jako odpowiedź.

Te wyniki mogą sugerować, że poziom świadomości ekologicznej i gotowość do inwestycji w ochronę środowiska rosną wraz z poziomem wykształcenia. To z kolei może być ważnym sygnałem dla decydentów oraz edukatorów środowiskowych, którzy powinni dostosować swoje programy edukacyjne i komunikacyjne, aby zwiększyć świadomość i zaangażowanie wśród wszystkich poziomów wykształcenia.

Wykres 24. Co przekonuje Cię do ponoszenia wyższych kosztów energii? Podział odpowiedzi ze względu na zamieszkiwanie z dziećmi.

Wykres 24 przedstawia, jak zamieszkiwanie z dziećmi wpływa na postawy ludzi wobec ponoszenia wyższych kosztów energii. Analiza danych z wykresu pozwala dostrzec pewne tendencje w odpowiedziach.

Respondenci nie zamieszkujący z dziećmi wykazują nieco większe skłonności do wskazywania konkretnych korzyści środowiskowych jako uzasadnienie dla wyższych kosztów energii. Mniejsze zanieczyszczenie powietrza jest wskazywane jako przekonujący argument przez 45% respondentów bez dzieci, w porównaniu do 38% wśród osób zamieszkujących z dziećmi. Podobnie, odejście od paliw kopalnych i mniejsza degradacja środowiska jest wskazane przez 27% respondentów bez dzieci, w porównaniu do 23% osób z dziećmi. Różnica w odpowiedziach dotyczących obniżenia emisji dwutlenku węgla jest mniejsza – 24% wśród osób z dziećmi wobec 22% osób bez dzieci.

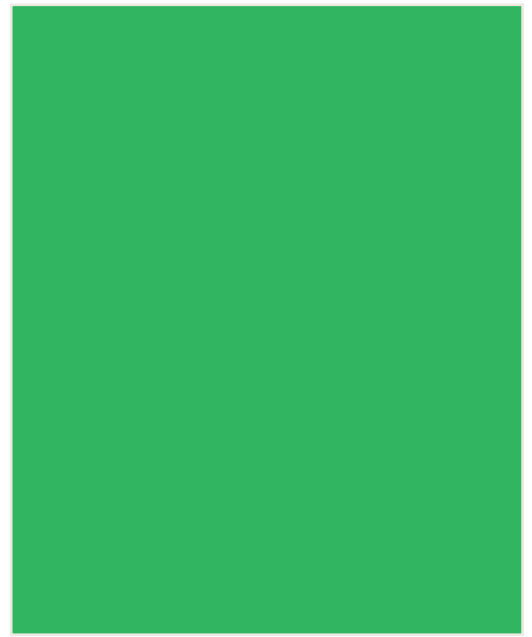
Co ciekawe, odpowiedzi “żadne z wymienionych” są prawie identyczne w obu grupach, z niewielką różnicą jednego punktu procentowego, odpowiednio 42% dla osób bez dzieci i 41% dla osób z dziećmi. To może sugerować, że obecność dzieci w domu nie wpływa znacząco na decyzję o ponoszeniu wyższych kosztów energii w imię ochrony środowiska.

Możliwe interpretacje tych danych to, że osoby bez dzieci mogą być bardziej skłonne do inwestowania w środowisko z myślą o przyszłości ogólnie, podczas gdy rodzice mogą być bardziej skoncentrowani na bieżących wyzwaniach finansowych i praktycznych związanych z wychowywaniem dzieci. Również, podobieństwo odpowiedzi na opcję “żadne z wymienionych” może wskazywać na to, że niezależnie od obecności dzieci w domu, istnieje stały procent populacji, który nie jest przekonany do ponoszenia wyższych kosztów energii z jakiegokolwiek powodu.

Najważniejsze wnioski

1. Niemal połowa Polaków nie popiera całkowitego od wejścia od węgla i gazu w wytwarzaniu energii.
2. Jedna trzecia respondentów nie słyszała o w programie „Fit for 55”
3. Wśród najczęściej wskazywanych przyczyn zanieczyszczenia znajduje się ta wynikająca z używania domowych pieców i kotłowni oraz spalin samochodowych.
4. Czynnikiem najbardziej przekonującym respondentów do ponoszenia wyższych kosztów energii jest mniejsze zanieczyszczenie powietrza, jednakże 41% z nich nie chce ponosić wyższych kosztów.
5. Wykształcenie i wielkość miejscowości zamieszkania są czynnikami najbardziej różnicującymi odpowiedzi, różnice przejawiają się głównie w braku zdecydowania osób słabiej wykształconych oraz zamieszkujących mniejsze miejscowości.
6. Płeć także jest czynnikiem, który znacząco wpływa na odpowiedzi, głównie poprzez mniejsze zdecydowanie kobiet oraz większe przywiązanie mężczyzn do samochodów.

Podsumowanie

Transformacja energetyczna stanowi kluczowy element walki z zmianami klimatycznymi i dążenia do bardziej zrównoważonego i ekologicznego środowiska. Badania społeczne przeprowadzone w kontekście tego procesu pozwalają zrozumieć stosunek ludzi do transformacji energetycznej, jej zalety i obawy, a także wskazują ścieżki działania, które mogą przeciwdziałać negatywnym skutkom społecznym. W poniższym podsumowaniu prezentujemy najważniejsze wnioski z tych badań.

Do największych korzyści płynących z transformacji energetycznej można zaliczyć:

Ochronę środowiska: Jedną z głównych korzyści jest redukcja emisji gazów cieplarnianych i zmniejszenie wpływu ludzkości na zmiany klimatyczne. To kluczowy krok w kierunku zachowania naszej planety dla przyszłych pokoleń.

Nowe miejsca pracy: Przejście na czystsze źródła energii, takie jak energia odnawialna, tworzy nowe miejsca pracy w sektorach związanych z technologią i energią.

Poprawa zdrowia publicznego: Redukcja zanieczyszczeń powietrza związanych z tradycyjnymi źródłami energii przyczynia się do poprawy zdrowia

publicznego, redukując liczbę zachorowań na choroby układu oddechowego i serca.

Dywersyfikacja źródeł energii: Transformacja energetyczna zmniejsza zależność od jednego źródła energii, co zwiększa bezpieczeństwo energetyczne kraju.

Jednak opinia publiczna wyraża również pewne obawy związane z transformacją energetyczną:

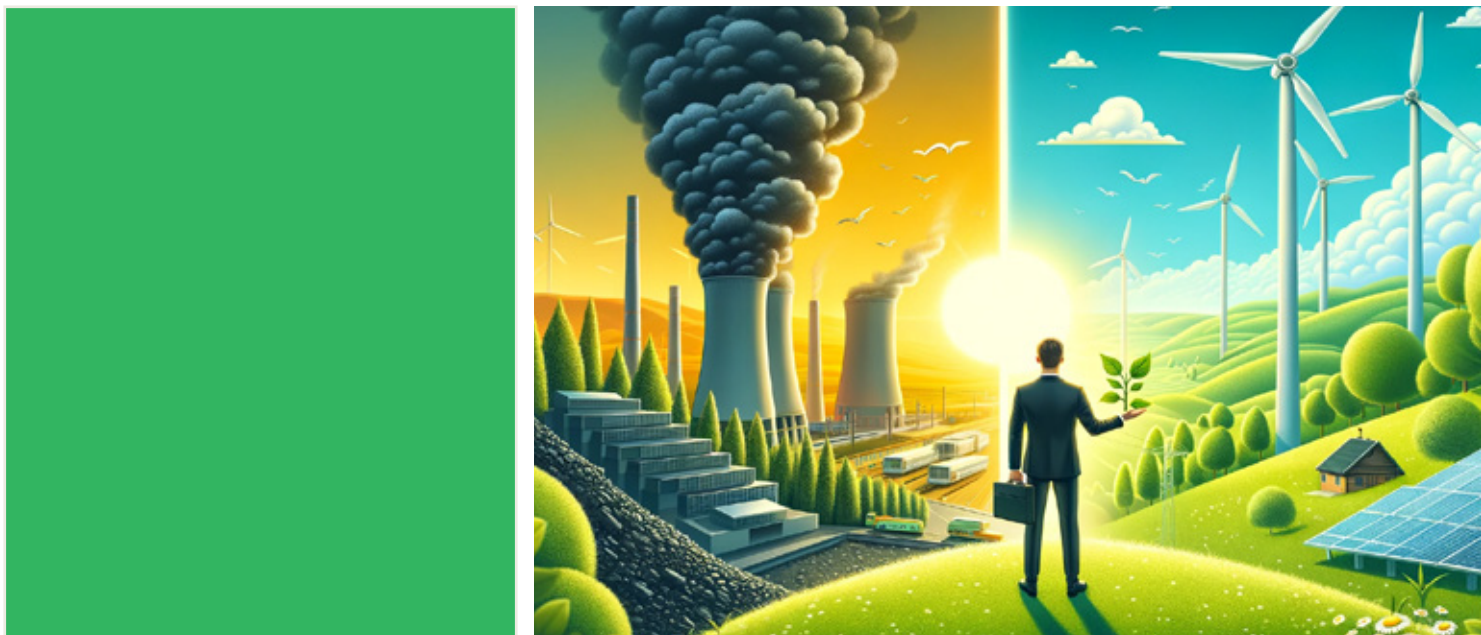
Wzrost kosztów energii: Niektórzy obawiają się, że przejście na czystsze źródła energii może wiązać się z wyższymi kosztami energii, co może obciążyć gospodarstwa domowe i przemysł.

Utrata miejsc pracy w sektorach tradycyjnych: Zamknięcie kopalń węgla czy zakładów przemysłowych może prowadzić do utraty miejsc pracy i wpłynąć negatywnie na społeczności lokalne.

Wpływ na społeczności lokalne: Budowa nowych elektrowni odnawialnych źródeł energii może wiązać się z konfliktami i zmianami w społecznościach lokalnych.

Akceptacja technologii: Niektórzy ludzie obawiają się nowych technologii, takich jak elektrownie wiatrowe

Podsumowanie

czy elektrownie słoneczne, i ich wpływu na krajobraz.

Aby przeciwdziałać negatywnym skutkom społecznym transformacji energetycznej, ważne jest podejmowanie konkretnych działań:

Wsparcie społeczności lokalnych: Rządy i przedsiębiorstwa powinny aktywnie wspierać społeczności lokalne poprzez tworzenie programów przekwalifikowania, wsparcia finansowego i rozwoju lokalnych przedsięwzięć gospodarczych.

Edukacja i komunikacja: Edukacja społeczeństwa w zakresie korzyści związanych z transformacją energetyczną oraz przekazanie informacji na temat planów i celów może pomóc w zwiększeniu zrozumienia i akceptacji zmian.

Polityka społeczna: Wdrażanie programów polityki społecznej, takich jak systemy wsparcia finansowego dla gospodarstw domowych o niskich dochodach, może złagodzić obawy związane z wzrostem kosztów energii.

Zaangażowanie społeczne: Włączenie społeczeństwa do procesów decyzyjnych i konsultacji w zakresie transformacji energetycznej może zwiększyć akceptację

i poczucie partycypacji społecznej.

Transformacja energetyczna jest nieodzowna w walce ze zmianami klimatycznymi, ale jej sukces zależy w dużej mierze od akceptacji i wsparcia opinii publicznej. Wdrażanie tych wskazówek może pomóc zminimalizować negatywne skutki społeczne i zbudować szerokie społeczne poparcie dla niezbędnych zmian. Przejście na czystą energię to nie tylko krok w kierunku ochrony środowiska, ale także ku budowaniu społeczeństwa bardziej zrównoważonego i równego.

Dziękujemy

Green
Poland Tech

www.greenpoland.tech

KOMITET
DO SPRAW
POŻYTKU
PUBLICZNEGO

Sfinansowano przez Narodowy Instytut
Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa
Obywatelskiego ze środków Programu
Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
NOWEFIO na lata 2021-2030

NOWE
FIO

RAPORT

POLACY WOBEC ODEJŚCIA OD WĘGLA